

Pracovný zošit

**CVIČNÁ
FIRMA
2.0**

**ZODPOVEDNÉ
A INOVATÍVNE
PODNIKANIE**

Pracovný zošit

CVIČNÁ FIRMA 2.0

ZODPOVEDNÉ A INOVATÍVNE PODNIKANIE

Editorka:

Ivana Uličná, MSc.

Autorka:

Miroslava Lišková, MA.

Jazyková úprava:

Mgr. art. Jana Vicenová

Grafické spracovanie a sadzba:

Michal Šandrej

Vydavateľ:

Hekima

Partner:

Bratislava 2025

Vydanie 1.

ISBN 978-80-69174-02-3

Všetky práva vyhradené

Táto publikácia vznikla v rámci projektu Cvičná firma 2.0: Transformácia podnikateľského a obchodného vzdelávania na stredných školách (SAMRS/2024/RV/1/6) podporeného z finančných prostriedkov SlovakAid. Názory uvedené v publikácii nemusia odrážať názory donora.

Obsah

▶ Úvod a inštrukcie	4
1 Ciele a očakávania od predmetu cvičná firma	6
1.1 Motivácia	6
1.2 Rok v cvičnej firme	6
1.3 Superschopnosť v tíme	8
1.4 Aký typ človeka ste v tíme?	10
1.5 Hodnoty, na ktorých záleží	12
1.6 Malé rozhodnutia, veľké rozdiely	12
1.7 Sebahodnotenie na začiatku a konci roka	13
1.8 Čo vám priniesla cvičná firma?	14
2 Slovník zodpovedného podnikania	15
2.1 Ciele udržateľného rozvoja	16
2.2 Akčný plán pre cirkulárnu ekonomiku	17
2.3 Spoločenská zodpovednosť firiem (CSR)	19
2.4 Mapa dodávateľského reťazca	22
2.5 Firemné hodnoty	24
2.6 Vytvorenie etického kódexu	27
2.7 Znižovanie chudoby	30
2.8 Inklúzia a diverzita	32
2.9 Inovácia	34
2.10 Zodpovedné podnikanie v komunite	37
2.11 Udržateľný rozvoj	40
Bonus: Precvičovanie pojmov o zodpovednom podnikaní	42
3 Zakladanie zodpovednej a inovatívnej cvičnej firmy	48
3.1 Ciele udržateľného rozvoja ako inšpirácia	49
3.2 Výsledný zápis riešenia	53
4 Architektúra organizácie zodpovednej a inovatívnej cvičnej firmy	55
4.1 Ideálna rola v cvičnej firme	56
4.2 Vedenie vo firme	59
4.3 Výber lídra alebo líderky našej firmy	60
4.4 Výber efektívnej organizačnej štruktúry	62
4.5 Kultúra vo firme	64
4.6 Nastavenie práce v oddeleniach cvičnej firmy	67
5 Cvičná firma a jej účasť na veľtrhu	71
5.1 Úlohy na veľtrhu	72
5.2 Firemný príbeh	74
5.3 Elevator pitch	77
5.4 Tri plusy a jeden návrh	78
5.5 Riešenie zákazníckej otázky	80
5.6 Zhodnotenie veľtrhu cvičných firiem	81

Úvod a inštrukcie

Vitajte vo svete zodpovedného a inovatívneho podnikania!

Tento pracovný zošit je vašim sprievodcom pri tvorbe cvičnej firmy. Pomôže vám a vášmu tímu rozvíjať podnikateľské zručnosti a zároveň vám ukáže, ako môžete vašimi nápadmi prispieť k lepšiemu a spravodlivejšiemu svetu. Naučíte sa nielen to, ako funguje podnikanie, ale aj ako môže podnikanie riešiť problémy vo vašom okolí.

Čo v tomto pracovnom zošite nájdete?

Pracovný zošit je rozdelený do piatich kapitol, ktoré reflektujú štruktúru učebnice *Cvičná firma 2.0: zodpovedné a inovatívne podnikanie*:

- 1. Očakávania a ciele predmetu cvičná firma:** Na začiatku roka si stanovíte, čo chcete dosiahnuť, aké zručnosti chcete získať a aké hodnoty sú pre vás dôležité. Budete mať priestor na sebaopoznanie a reflexiu a na konci roka si porovnáte, ako ste sa posunuli.
- 2. Slovník zodpovedného podnikania:** vysvetlenie pojmov, s ktorými sa budete stretávať počas roka. Tento slovník vám pomôže lepšie pochopiť, ako funguje zodpovedné a udržateľné podnikanie.
Bonus: Precvičovanie pojmov o zodpovednom podnikaní: Zábavné a praktické aktivity, vďaka ktorým si upevníte nové pojmy a lepšie pochopíte ich význam v praxi.
- 3. Zakladanie zodpovednej a inovatívnej cvičnej firmy:** Krok za krokom si prejdete, ako vytvoriť firmu od nápadu cez obchodný plán až po hodnoty, ktoré chcete, aby vaša firma zastávala. Naučíte sa, ako spájať inovácie s pozitívnym dosahom na spoločnosť a životné prostredie.
- 4. Architektúra organizácie zodpovednej a inovatívnej cvičnej firmy:** Zistíte, ako funguje vnútorná štruktúra firmy, aké roly existujú a ako si rozdeliť zodpovednosti v tíme. Naučíte sa, ako budovať firemnú kultúru, ktorá je férová, inkluzívna a orientovaná na spoluprácu.
- 5. Cvičná firma a jej účasť na veľtrhu:** Pripravíte sa na to, ako sa profesionálne odprezentovať na veľtrhu cvičných firiem. Od tvorby prezentácie až po komunikáciu s návštevníkmi a porotou.

Pracovný zošit ako mapa na ceste podnikaním

Tento zošit je vaša mapa. Ukazuje vám cestu celým školským rokom v predmete cvičná firma. Pomáha vám zorientovať sa v tom, čo vás čaká, čo ste už zvládli a kam smerujete ďalej. Rovnako ako mapa aj tento zošit vám pomôže vidieť **celý obraz** – od prvých nápadov cez plánovanie a realizáciu až po veľké finále a prezentáciu firmy. Vďaka nemu sa nestратíte v množstve úloh, budete vedieť, **čo práve robíte a prečo to robíte**.

Každé cvičenie vám povie:

- Kedy ho robiť – aby ste vedeli, v ktorom momente školského roka je najvhodnejšie.
- Cieľ cvičenia – čo sa ním naučíte alebo precvičíte.
- Prečo je to dôležité – ako vám to pomôže vo firme aj mimo nej.
- Približný potrebný čas – aby ste si vedeli naplánovať prácu.
- Odkaz na učebnicu – strany v knihe *Cvičná firma 2.0*, ktoré vám pomôžu úlohu zvládnuť.
- Plnenie úlohy – na niektorých úlohách budete pracovať samostatne, na iných v tíme cvičnej firmy a niektoré cvičenia sa začínajú individuálne a končia tímovou prácou.

Prečo je dobré mať túto mapu:

- Viete, kde ste začali a aký pokrok ste urobili.
- Dokážete lepšie plánovať a viete, čo je pred vami a koľko času to zaberie.
- Rozumiete tomu, aký má každá úloha zmysel a ako súvisí s vašimi cieľmi.
- Môžete sa k nej vrátiť, kedykoľvek potrebujete oživiť myšlienky alebo skontrolovať postup.
- Na konci roka uvidíte celú svoju cestu od prvých nápadov až po hotový projekt.

Čo si vďaka tomuto zošitu zlepšíte:

- Tvorivosť a kritické myslenie – naučíte sa vnímať problémy ako príležitosti.
- Zodpovednosť – pri budovaní firmy budete myslieť na ľudí aj planétu.
- Spoluprácu a komunikáciu – naučíte sa efektívne pracovať v tíme a vyjadriť svoje myšlienky.
- Podnikavosť – postupne si vytvoríte vlastný podnikateľský nápad s pozitívnym dosahom.

Ako pracovať s týmto zošitom?

Každé cvičenie vás prevedie konkrétnym krokom pri budovaní vašej cvičnej firmy. Pri vyplňovaní úloh budete potrebovať informácie z učebnice *Cvičná firma 2.0*. Vždy, keď to bude potrebné, nájdete v zošite pri cvičení odkaz na kapitolu alebo strany v učebnici. Niektoré úlohy budete robiť samostatne, iné v tíme. Všímajte si inštrukcie uvedené pri jednotlivých úlohách. Priestor na odpovede je v každom pracovnom liste. Dopĺňajte texty, kreslite myšlienkové mapy, schémy a zapisujte vaše nápady.

Tipy na prácu so zošitom:

- Pýtajte sa – ak vám niečo nie je jasné, učiteľ alebo učiteľka vám to vysvetlia.
- Buďte zvedaví – ak niečomu nerozumiete, skúste si o tom zistiť viac.
- Zdieľajte svoje nápady – ostatní vám môžu pomôcť ich ešte vylepšiť.
- Postupujte krok za krokom – každý krok je dôležitý.

Na čo nezabudnúť:

Cvičná firma nie je len o predaji produktov alebo služieb.

Je to priestor, kde môžete vytvoriť firmu, ktorá má zmysel pre vás, pre druhých aj pre svet okolo vás. Prajeme vám veľa kreatívnych nápadov, úspechov a radosti z každého kroku na vašej podnikateľskej ceste.

Veríme, že podnikanie môže byť pozitívnou hybnou silou v spoločnosti a škola zase miestom, ktoré z mladých ľudí vychováva lídrov a líderky spravodlivejšieho a udržateľnejšieho sveta.

1

Ciele a očakávania od predmetu cvičná firma

Predmet Cvičná firma 2.0 vám dáva možnosť vyskúšať si, aké je to byť súčasťou firmy – no nie hocijakkej. Naučíte sa nielen podnikať, ale aj premýšľať o tom, **ako môžete podnikaním prispieť k pozitívnej zmene vo svete**. Začnite tým, že spoznáte samých seba. Prečo ste si vybrali tento predmet? Čo vás na ňom zaujalo? Čo sa chcete naučiť a kam vás to môže posunúť? Vyplňte nasledujúce otázky úprimne. Pomôžu vám lepšie pochopiť, čo od predmetu očakávate a ako z neho získať čo najviac. Na cvičeniach v tejto kapitole pracujte samostatne na začiatku školského roka, ešte predtým, ako sa pustíte do hľadania predmetu podnikania. Cvičenie 1.8. vypracujte na konci školského roka.

1.1 Motivácia

Úloha 1:

Prečo ste si vybrali predmet cvičná firma? Zakrúžkujte možnosti, ktoré sa hodia, prípadne si napíšte vlastný dôvod.

- Chcem zistiť, čo všetko zahŕňa riadiť firmu.
 - Zaujíma ma práca v tíme.
 - Nechcem sa len učiť teóriu, chcem skúšať veci v praxi.
 - Zaujíma ma podnikanie, možno si raz založím vlastnú firmu.
 - Chcem sa zlepšiť v zodpovednosti, komunikácii alebo plánovaní.
 - Nevedel/-a som, čo si vybrať, ale chcem zistiť, čo ma baví.
 - Iné:
-
-

1.2 Rok v cvičnej firme

Úloha 1:

Predstavte si, že je koniec školského roka. Stojíte pred triedou a spolužiakom hovoríte: „*Tento rok bol pre mňa v cvičnej firme úspešný, pretože...*“ Napíšte 3 – 4 vety, ktoré by ste si chceli na konci roka povedať:

Úloha 2:

Predstavte si, že sa vydávate na cestu školským rokom v cvičnej firme. Do stredu nakreslite seba ako postavu (alebo symbol, ktorý vás vystihuje). Potom nakreslite tri zastávky na ceste, ktoré predstavujú dôležité mílniky, ktoré chcete tento rok dosiahnuť. Pod každú zastávku napíšte:

- čo sa tam stane (napr. „Vyhráme súťaž cvičných firiem“),
- akú zručnosť tam získam (napr. „Naučím sa lepšie prezentovať“).

Ak nechcete kresliť, môžete použiť tabuľku:

Zastávka	Čo sa tam stane?	Akú zručnosť získam?
1.		
2.		
3.		

Úloha 3:

Predstavte si, že sa rozprávate so svojím budúcim ja na konci školského roka. Vaše „budúce ja“ vám hovorí: „Som rád/rada, že sme si vybrali cvičnú firmu, pretože tento rok sme sa naučili...“ Napíšte tri vety, ktoré by ste chceli, aby vaše budúce ja povedalo:

1:

2:

3:

Úloha 4:

Vyberte si 3 – 5 konkrétnych znakov, podľa ktorých spoznáte, že váš rok v cvičnej firme bol úspešný. Môžu sa týkať zručností, skúseností, pocitov, ale aj toho, čo ste zažili.

Napríklad:

- *Dokážem odprezentovať projekt pred publikom.*
- *Viem pripraviť jednoduchý finančný plán.*
- *Viem pomenovať aspoň tri spôsoby, ako môže byť firma udržateľná.*
- *Mám pocit, že sme ako tím spolupracovali lepšie než na začiatku.*
- *Viem spraviť grafiku pre produkt alebo službu.*
- *Viem, či chcem v budúcnosti podnikáť.*

Môj znak úspechu	Na začiatku roka	Na konci roka
	☐ ešte nie	☐ splnené
	☐ ešte nie	☐ splnené
	☐ ešte nie	☐ splnené
	☐ ešte nie	☐ splnené
	☐ ešte nie	☐ splnené

1.3 Superschopnosť v tíme

Úloha 1:

Predstavte si, že vaša cvičná firma sa ocitla v nasledujúcich situáciách. Napíšte, ako budete postupovať pri ich riešení. Všímajte si pritom, aké schopnosti pri riešení využívate – to sú vaše silné stránky.

Inšpirácia:

Kreatívny/-a tvorca/tvorkyňa – prinášam nové nápady a riešenia.

- *Organizátor/organizátorka – viem rozdeliť úlohy a dohliadnuť, aby sa stihli termíny.*
- *Podporovateľ/podporovateľka – povzbudzujem tím, keď má krízu, a pomáham, keď niekto nestíha.*
- *Analytik/analytička – premýšľam logicky a všímam si detaily, ktoré ostatným uniknú.*
- *Komunikátor/komunikátorka – viem ľahko vysvetliť zložité veci a presvedčiť druhých.*
- *Spojovateľ/spojovateľka ľudí – viem zlepšiť vzťahy v tíme a udržať dobrú atmosféru.*
- *Technický/-á expert/expertka – viem pracovať s technológiami alebo nástrojmi, ktoré tím potrebuje.*
- *Vizionár/vizionárka – vidím, kam sa môžeme dostať, a viem nadchnúť ostatných pre cieľ.*

Príklad:

Počas prípravy na školský veľtrh sa pokazila tlačiareň a letáky pre našu firmu sa nestihnú vytlačiť včas.

Môj postup: „Keď som zistila, že tlačiareň nefunguje, rýchlo som hľadala iné možnosti. Zavolala som do neďalekej kopírovacej služby, či by vedeli letáky vytlačiť ešte dnes. Medzitým som s tímom dohodla, že ak by sa to nestihlo, pripravíme digitálnu prezentáciu na tabletoch a mobiloch. Nakoniec sme letáky stihli, ale mali sme pripravený aj náhradný plán.“

Moje silné stránky: rýchle hľadanie riešení, plánovanie alternatív, komunikácia s externými partnermi.

Čo chcem zlepšiť: technická pripravenosť – mať záložný plán vopred.

1. Deň pred veľkou prezentáciou zistíte, že polovica tímu ochorela a chýba aj hlavný prezentujúci. Čo urobíte, aby ste prezentáciu zvládli?

Silné stránky, ktoré využijete pri riešení situácie (napíšte ich vlastnými slovami – napr. komunikácia, organizácia, kreativita, pokoj pod tlakom, schopnosť počúvať...):

2. Na veľtrhu cvičných firiem sa vás porota spýta otázku, ktorú ste nečakali. Ako budete reagovať?

Silné stránky, ktoré využijete pri riešení situácie (napíšte ich vlastnými slovami – napr. komunikácia, organizácia, kreativita, pokoj pod tlakom, schopnosť počúvať...):

3. Vo vašej firme sa objavil konflikt medzi dvoma členmi tímu. Ako pomôžete situáciu vyriešiť?

Silné stránky, ktoré využijete pri riešení situácie (napíšte ich vlastnými slovami – napr. komunikácia, organizácia, kreativita, pokoj pod tlakom, schopnosť počúvať...):

Napíšte 1 – 2 veci, v ktorých by ste sa chceli ešte zlepšiť:

1.4 Aký typ človeka ste v tíme?

Úloha 1:

Každý tím je silný, keď sú v ňom rôzne typy ľudí. Kde sa vidíte vy? Vyberte pri každej otázke tú odpoveď, ktorá vás najviac vystihuje. Na konci si spočítajte odpovede a vyhodnoťte podľa kľúča.

1. Keď sa začína nový projekt alebo úloha, najradšej:
 - a) navrhujem nové nápady.
 - b) plánujem kroky, ako to celé zorganizovať.
 - c) hľadám spôsob, ako spojiť tím a rozdať úlohy.
 - d) pozorne počúvam, čo ostatní hovoria, a potom doplním svoj názor.
2. V tíme ma ľudia vnímajú ako toho, kto:
 - a) má vždy nejaký kreatívny nápad.
 - b) udržiava poriadok a termíny.
 - c) pomáha druhým.
 - d) vie dobre analyzovať, čo funguje a čo nie.

3. Najviac ma motivuje:
- a) sloboda skúšať nové veci.
 - b) vidieť konkrétny výsledok svojej práce.
 - c) dobrý kolektív a podpora.
 - d) istota, že robíme veci poriadne a logicky.
4. Ak sa v tíme objaví problém:
- a) navrhnem netradičné riešenie.
 - b) rozdelím úlohy a určím, kto čo urobí.
 - c) povzbudím ostatných, aby sa nevzdávali.
 - d) zastavím sa a premyslím, čo sa pokazilo.
5. Keď máme prezentovať výsledky:
- a) pripravím pútavý príbeh alebo vizuál.
 - b) zorganizujem celý priebeh a časový plán.
 - c) zistím, kto sa na čo cíti, a podporím ich.
 - d) uistím sa, že fakty sedia a nič nechýba.

Kľúč: Spočítajte, ktorú možnosť ste označili najčastejšie.

- **Najviac odpovedí A** → Tvorca alebo tvorkyňa nápadov: Máš hlavu plnú nápadov. V tíme prichádzaš s novými riešeniami, inšpiruješ ostatných a rád/rada experimentuješ.
- **Najviac odpovedí B** → Organizátor/organizátorka: Si systematický/-á a spoľahlivý/-á. Vieš rozdeliť úlohy, plánovať kroky a dbať na to, aby všetko fungovalo.
- **Najviac odpovedí C** → Podporovateľ/podporovateľka: Záleží ti na ľuďoch. Pomáhaš tímu držať pokope, povzbudiť ostatných a vytvárať bezpečné prostredie.
- **Najviac odpovedí D** → Premýšľač/premýšľačka: Máš analytický pohľad. Vieš si zachovať odstup, rozmýšľaš strategicky a často si ten či tá, kto odhalí skryté súvislosti.

Zamyslite sa: Ako môže váš štýl pomôcť tímu v cvičnej firme?

Chcete rozvíjať aj iný štýl? Ktorý? Prečo?

1.5 Hodnoty, na ktorých záleží

Úloha 1:

Podnikanie nie je len o zisku. Firmy môžu spraviť zo sveta lepšie miesto. Na ktorých hodnotách by mala stáť vaša budúca firma? Zakrúžkujte najviac päť hodnôt, ktoré sú pre vás najdôležitejšie. Môžete doplniť vlastné.

rovnosť šancí, férovosť, udržateľnosť, empatia, kreativita, zodpovednosť, tímová práca, sloboda, transparentnosť (otvorenosť), ochrana prírody, inovácia, rešpekt, pomoc druhým, odvaha robiť veci inak, spravodlivá odmena za prácu

Zamyslite sa: prečo sú pre vás tieto hodnoty dôležité?

1.6 Malé rozhodnutia, veľké rozdiely

Úloha 1:

Predstavte si, že riadite svoju firmu. Ako by si ste sa rozhodli v nasledujúcich situáciách? Zakrúžkujte odpoveď, ktorú by ste si vybrali.

Zistíte, že dodávateľ vášho produktu neplatí svojim pracovníkom férové mzdy.

- a) Vymeníte dodávateľa, aj keď to bude drahšie.
- b) Nechá vás to chladnými, nie je to váš problém.
- c) Pokúsite sa s dodávateľom hovoriť a nájsť riešenie.

Vaša firma predáva čokoládu. Máte na výber:

- a) Klasickú lacnú čokoládu.
- b) Fairtrade čokoládu s vyššou cenou, ale spravodlivou odmenou pre farmárov.

Niektó v tíme má odlišný názor ako väčšina. Vy:

- a) Zatlačíte ho, aby súhlasil s väčšinou.
- b) Povzbudíte ho, aby svoj názor vysvetlil.
- c) Poviete, že sa tým teraz nebudete zaoberať.

Máte možnosť vyrobiť produkt z lacného plastu alebo z recyklovaného materiálu. Vyberiete si:

- a) Plast – budete mať vyšší zisk.
- b) Recyklovaný materiál – menší zisk, ale šetríte prírodu.
- c) Skombinujete to – časť ekologická, časť lacnejšia.

Čo vaše odpovede hovoria o tom, akú firmu by ste raz chceli viesť?

1.7 Sebahodnotenie na začiatku a konci roka

Úloha 1:

Toto cvičenie si vyplňte dvakrát. Prvýkrát teraz, na začiatku školského roka, a druhýkrát na konci roka, keď sa predmet cvičná firma skončí. Vašou úlohou je ohodnotiť svoje zručnosti a vlastnosti na stupnici od 1 do 5 (1 = vôbec, 5 = vynikajúco). Na konci roka si vyplňte druhý stĺpec a porovnajte svoje výsledky, aby ste videli, v čom ste sa zlepšili a v čom sa ešte chcete zlepšovať.

Zručnosť/Vlastnosť	Začiatok roka	Koniec roka
Tímová spolupráca	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Komunikácia (ústna aj písomná)	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Kreativita a tvorba nápadov	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Plánovanie a organizácia práce	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Riešenie problémov	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Zodpovednosť a spoľahlivosť	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Podnikateľské myslenie	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Porozumenie zodpovednému podnikaniu	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Digitálne zručnosti	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Schopnosť prezentovať	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Práca s peniazmi	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Vedenie tímu	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5
Empatia a vnímanie potrieb druhých	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

Najviac ma prekvapilo, že...

Na čo som najviac hrdý/-á?

1.8 Čo vám priniesla cvičná firma?

Úloha 1:

Na konci školského roka je čas zamyslieť sa nad tým, čo vám tento predmet priniesol. V tejto úlohe porovnajte svoje pôvodné očakávania s tým, čo ste naozaj zažili, a zhodnoťte, ako sa zmenil váš pohľad na podnikanie. Najskôr označte, či sa váš postoj k podnikaniu zmenil a akým spôsobom. Potom sa vráťte k vašim cieľom z úvodu (časť 1.2) a uveďte, či sa vám ich podarilo splniť a prečo. Nakoniec sa zamyslite nad tým, čo si z predmetu odnášate – či už ide o nové zručnosti, vedomosti, skúsenosti alebo hodnoty, ktoré vám pomôžu v živote či v budúcej práci.

Zmenil sa môj postoj k podnikaniu? (Zakrúžkujte jednu alebo viac odpovedí):

- Už viem, že podnikanie môže meniť svet k lepšiemu.
- Rozumiem lepšie, čo všetko podnikanie zahŕňa.
- Zistil/-a som, že podnikanie je aj o hodnotách.
- Chcem v budúcnosti podnikáť.
- Ešte si nie som istý/-á, ale viem, čo chcem ďalej skúmať.
- Podnikanie ma nezaujíma, ale som rád/rada, že som si to vyskúšal/-a.

Podarilo sa mi naplniť moje očakávania z úvodu?

- Čiastočne/Áno/Nie – Prečo?

Čo si odnášam ďalej do života alebo budúcej práce?

2

Slovník zodpovedného podnikania

Táto kapitola vás prevedie základnými pojmami, ktoré spájajú podnikanie s pozitívnym vplyvom na spoločnosť a životné prostredie. Naučíte sa, ako ich môžete aplikovať vo vašej cvičnej firme.

Objavíte napríklad:

- ako môžu ciele udržateľného rozvoja slúžiť ako inšpirácia pre podnikateľské nápady,
- čo znamená cirkulárna ekonomika,
- ako budovať férový dodávateľský reťazec,
- prečo sú dôležité firemné hodnoty a kultúra,
- ako podporovať inklúziu a diverzitu,
- ako zavádzať inovácie a zároveň myslieť na spoločenský dosah,
- a ako o tom všetkom transparentne komunikovať.

Pri práci sa snažte myslieť na vašu firmu ako na súčasť širšej komunity. Každá voľba, ktorú urobíte, môže mať pozitívny alebo negatívny vplyv na ľudí aj životné prostredie. Vďaka tejto kapitole si vytvoríte nástroje a nápady, ktoré z vašej cvičnej firmy urobia zodpovedného a inovatívneho lídra.

Odporúčanie:

Cvičenia v tejto kapitole je vhodné robiť vždy vtedy, keď na hodine preberáte konkrétny pojem zo slovníka v učebnici. Takto si okamžite vyskúšate, ako sa dá daný princíp použiť vo vašej cvičnej firme. Pre prácu s touto kapitolou cvičení si prečítajte časť v učebnici Cvičná firma 2.0: zodpovedné a inovatívne podnikanie Kapitola 2. Slovník zodpovedného podnikania na stranách 22 – 65.

Vzdelávacie ciele kapitoly:

Po absolvovaní tejto kapitoly by ste mali vedieť:

- vysvetliť význam kľúčových pojmov zodpovedného, udržateľného a inovatívneho podnikania,
- navrhnúť spôsoby, ako ich môže vaša cvičná firma zaviesť do praxe,
- vytvoriť konkrétne aktivity alebo stratégie podporujúce udržateľnosť, transparentnosť, inklúziu a spoločenskú zodpovednosť,
- prepojiť jednotlivé princípy do jednotnej stratégie rozvoja vašej firmy.

2.1 Ciele udržateľného rozvoja

- **Kedy robiť cvičenie:** Po výbere predmetu podnikania, pred začiatkom tvorby stratégie (napríklad ešte v úvodnej fáze rozvoja firmy).
- **Cieľ cvičenia:** Zistiť, ktoré zo 17 cieľov udržateľného rozvoja (SDGs) môže cvičná firma už teraz podporovať vzhľadom na svoj predmet podnikania, a navrhnúť prvé praktické kroky na posilnenie zodpovedného podnikania.
- **Prečo je to dôležité:** Ak cvičná firma vie, ku ktorým cieľom SDGs prispieva, môže tieto aktivity lepšie plánovať, komunikovať a rozvíjať. To zvyšuje jej hodnotu v očiach zákazníkov, partnerov a komunity.
- **Potrebný čas:** 30 min.
- **Strany v učebnici:** 24 – 26
- **Plnenie úlohy:** samostatne + v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Samostatne si pozrite zoznam 17 cieľov SDGs z učebnice a vyberte 3 – 5 cieľov, ktoré podľa vás môže vaša firma podporovať už teraz (aj nepriamo).

Pomocné otázky:

- *Ovplyvňuje náš produkt alebo služba životné prostredie?*
- *Pomáhame nejakej skupine ľudí v komunite?*
- *Máme možnosť niečo nakupovať alebo vyrábať udržateľnejšie?*
- *Môžeme niečo zmeniť v komunikácii alebo marketingu, aby sme ukázali náš pozitívny dosah?*

Cieľ 1:

Cieľ 2:

Cieľ 3:

Cieľ 4:

Cieľ 5:

Úloha 2:

Spoločne v tíme si porovnajte svoje výbery a zhodnite sa na 2 – 3 cieľoch, ktoré sú pre vašu firmu najrelevantnejšie. Ku každému cieľu odpovedzte:

- *Ako naša firma tento cieľ podporuje už dnes? (konkrétny príklad z našej činnosti)*
- *Aký jednoduchý krok môžeme pridať, aby bol náš príspevok ešte väčší?*

Zápis urobte do tabuľky:

Cieľ SDGs	Ako ho už podporujeme?	Aký krok pridáme?

Ako to využiť ďalej?

Vyplnená tabuľka sa stane základom pre kapitolu o spoločenskej a environmentálnej zodpovednosti vo vašom podnikateľskom pláne a môžete ju neskôr rozpracovať do plnohodnotnej stratégie.

2.2 Akčný plán pre cirkulárnu ekonomiku

Kedy robiť cvičenie: Po určení predmetu podnikania, pri plánovaní výroby produktov alebo poskytovania služieb.

Cieľ cvičenia: Identifikovať konkrétne spôsoby, ako môže cvičná firma uplatniť princípy cirkulárnej ekonomiky, a vytvoriť plán krokov, ktoré pomôžu znížiť odpad, predĺžiť životnosť produktov a efektívne využívať zdroje.

Prečo je to dôležité: Cirkulárna ekonomika šetrí peniaze, znižuje environmentálnu stopu a zvyšuje atraktivitu značky. Zákazníci si čoraz viac vyberajú firmy, ktoré sa starajú o planétu a hľadajú udržateľné riešenia.

Potrebný čas: 40 min.

Strany v učebnici: 27 – 28

Plnenie úlohy: v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Spoločne si pripomeňte princípy cirkulárnej ekonomiky:

- *Dizajn a životnosť produktu – navrhovať výrobky tak, aby vydržali čo najdlhšie (napr. oblečenie s kvalitným šitím, ktoré sa dá opraviť).*
- *Efektívne využívanie zdrojov – minimalizovať spotrebu energie, vody, materiálov (napr. používanie úsporných strojov).*
- *Zníženie odpadu – recyklovať, upcyklovať, minimalizovať obaly.*
- *Opravy a renovácie – ponúkať servis, repasovanie alebo výmenu častí produktu.*
- *Spoločné využívanie a požičiavanie – prenájom alebo zdieľanie produktov namiesto ich predaja.*

Úloha 2:

Prejdite si každú oblasť a odpovedzte na otázky: Čo robíme teraz? Čo môžeme začať robiť? Použite pomocné otázky.

Pomocné otázky:

- Kde v našej firme vzniká najviac odpadu?
- Ktoré materiály môžeme nahradiť ekologickejšími?
- Čo by sme mohli ponúknuť zákazníkovi ako servis alebo prenájom?
- Ako môžeme našu prácu robiť s menšou spotrebou energie a vody?

Oblasť cirkulárnej ekonomiky	Čo robíme teraz?	Čo môžeme začať robiť?
Dizajn a životnosť	Predlžujeme životnosť našich produktov? Sú opraviteľné?	Môžeme zmeniť materiál alebo spôsob výroby, aby boli odolnejšie?
Efektívne zdroje	Ako šetríme energiu, vodu a materiály?	Môžeme zaviesť úsporné postupy alebo technológie?
Zníženie odpadu	Ako nakladáme s odpadom z výroby?	Môžeme zaviesť recykláciu, zmenšiť obaly, použiť zvyšky materiálu?
Opravy a renovácie	Ponúkame opravy alebo repasovanie?	Môžeme pridať servisné služby alebo návod na opravu?
Spoločné využívanie	Poskytujeme produkty len formou predaja?	Môžeme ponúknuť prenájom alebo zdieľanie?

Úloha 3:

Vyberte priority. Zvoľte 2 – 3 aktivity, ktoré majú rýchly dosah, sú ľahko uskutočniteľné, zodpovedajú hodnotám firmy, a pripravte akčný plán. Zapište vybrané kroky do akčného plánu pre cirkulárnu ekonomiku:

Krok	Oblasť cirkulárnej ekonomiky	Popis aktivity	Zodpovedná osoba	Termín	Očakávaný výsledok
1					
2					
3					

Ako to využiť ďalej?

Zverejnite svoj plán a vyveste ho vo firme. Raz mesačne skontrolujte, ako sa plní.

2.3 Spoločenská zodpovednosť firiem (CSR)

- **Kedy robiť cvičenie:** Po určení predmetu podnikania a základného fungovania firmy, ideálne pred tvorbou marketingovej stratégie.
- **Cieľ cvičenia:** Porozumieť princípom spoločenskej zodpovednosti firiem (CSR) a pripraviť konkrétny, jednoduchý a uskutočniteľný plán, ako tieto princípy zapojiť do fungovania cvičnej firmy.
- **Prečo je to dôležité:** CSR ukazuje, že firme záleží na ľuďoch, komunite a životnom prostredí. Pomáha budovať dôveru zákazníkov, zlepšuje vzťahy s partnermi a môže byť konkurenčnou výhodou. Aj malá cvičná firma môže mať veľký pozitívny dosah.
- **Potrebný čas:** 40 min.
- **Strany v učebnici:** 29 – 31
- **Plnenie úlohy:** v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Spoločne si pripomeňte päť oblastí CSR:

- *Udržateľné zdroje a dodávateľský reťazec* – nakupujeme od férových a ekologických dodávateľov (napr. lokálni farmári, fairtrade).
- *Životné prostredie* – minimalizujeme odpad, recyklujeme, používame ekologické obaly.
- *Komunita* – zapájame sa do miestneho života (napr. workshop pre školu, zbierka pre charitu).
- *Starostlivosť o zamestnancov* – férové odmeňovanie, rovnosť šancí, bezpečné prostredie, podpora duševného zdravia.
- *Etika a transparentnosť* – jasná komunikácia o pôvode produktov, férové ceny, otvorenosť voči zákazníkom.

Úloha 2:

Zhodnoťte súčasný stav CSR vo vašej cvičnej firme. Prejdite si každú oblasť CSR a odpovedzte:

- Robíme už niečo v tejto oblasti?
- Ak áno, čo konkrétne?
- Ak nie, vieme niečo zaviesť už tento mesiac?

Oblasť CSR	Čo robíme teraz?	Čo môžeme začať robiť?
Udržateľné zdroje	Od koho kupujeme suroviny alebo materiál? Sú ekologické/férové? V akých podmienkach ich ľudia vyrábajú/pestujú?	Môžeme zmeniť dodávateľa alebo overiť jeho postupy?
Životné prostredie	Ako minimalizujeme odpad alebo spotrebu energie?	Môžeme zaviesť recykláciu, úsporné obaly, znížiť tlač?
Komunita	Ako sme zapojení do miestneho života?	Môžeme zorganizovať verejnú akciu alebo podporiť lokálnu iniciatívu?

Starostlivosť o zamestnancov	Ako sa staráme o tím?	Môžeme ponúknuť školenie, zlepšiť komunikáciu, podporiť pohodu?
Etika a transparentnosť	Ako informujeme zákazníkov?	Môžeme jasnejšie komunikovať pôvod produktov alebo ceny?

Úloha 3:

Vyberte tri najdôležitejšie aktivity, ktoré majú rýchly a viditeľný dosah, sú reálne uskutočniteľné, zodpovedajú hodnotám firmy, a vytvorte si akčný plán CSR. Vybrané aktivity zapíšete do akčného plánu CSR.

Pomocné otázky:

- Ktorá aktivita by urobila našu firmu zaujímavejšou pre zákazníkov?
- Čo vieme začať robiť rýchlo a bez veľkých nákladov?
- Ako môže každá oblasť CSR prispieť k našej dobrej povesti?

Krok	Oblasť CSR	Popis aktivity	Zodpovedná osoba	Termín	Očakávaný výsledok
1	Životné prostredie	Zavedieme recyklačný systém vo firme	Katka	20. 3.	Menej zmiešaného odpadu
2	Komunita	Workshop pre 1. ročník o podnikaní	Martin	10. 4.	Zapojenie 20 žiakov a žiačok
3	Etika a transparentnosť	Označíme pôvod surovín na webe	Niko	5. 5.	Zákazníci vedia, odkiaľ produkt pochádza

Krok	Oblasť CSR	Popis aktivity	Zodpovedná osoba	Termín	Očakávaný výsledok
1					
2					
3					

Ako to využiť ďalej?

Plán vyveste vo firme, zdieľajte ho na sociálnych sieťach. Raz mesačne na porade skontrolujte, čo sa splnilo.

2.4 Mapa dodávateľského reťazca

Kedy robiť cvičenie: Po výbere predmetu podnikania a dodávateľov alebo pri kontrole fungovania firmy počas roka.

Cieľ cvičenia: Zmapovať dodávateľský reťazec cvičnej firmy, zistiť odkiaľ pochádzajú produkty alebo materiály a identifikovať možnosti zlepšenia z hľadiska etiky a udržateľnosti.

Prečo je to dôležité: Dodávateľský reťazec ovplyvňuje kvalitu produktov, ich cenu a povesť firmy. Ak poznáte a viete predstaviť pôvod vašich produktov alebo služieb, môžete lepšie budovať dôveru zákazníkov a odlíšiť sa od konkurencie.

Potrebný čas: 35 min.

Strany v učebnici: 31 – 34

Plnenie úlohy: v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Do tabuľky uveďte všetkých dodávateľov, od ktorých nakupujete materiály, produkty alebo služby.

Dodávateľ	Čo dodáva?	Odkiaľ pochádza?	Informácie o etike/udržateľnosti	Frekvencia dodávok
<i>GreenTextile s.r.o.</i>	<i>Látka z organickej bavlny</i>	<i>Bratislava, SR</i>	<i>Certifikát GOTS, férové mzdy</i>	<i>raz mesačne</i>
<i>PackEco</i>	<i>Papierové obaly</i>	<i>Nitra, SR</i>	<i>100 % recyklovaný papier</i>	<i>raz za dva týždne</i>
<i>XYZ Imports</i>	<i>Kovové doplnky</i>	<i>Turecko</i>	<i>neoverené podmienky</i>	<i>podľa potreby</i>

Úloha 2:

Nakreslite mapu cesty produktu od pôvodu surovín → cez jednotlivých dodávateľov → k vašej firme → až k zákazníkovi. Zelenou vyznačte dodávateľov, ktorí spĺňajú etické a udržateľné štandardy, červenou tých, kde sú informácie nejasné alebo sporné.

Príklad: **Zelená** – GreenTextile, PackEco. **Červená** – XYZ Imports.

Úloha 3:

Spoločne navrhnete zlepšenie a vyberte jeden konkrétny krok, ktorý zlepší váš dodávateľský reťazec. Zaznamenajte, ako ho uskutočníte, kto ho zabezpečí a dokedy.

Pomocné otázky:

- Vieme zákazníkom ukázať, odkiaľ náš produkt pochádza?
- Ktorý dodávateľ má najväčší pozitívny alebo negatívny vplyv na našu povesť?
- Môžeme niektorého dodávateľa nahradiť ekologickejším alebo férovejším?

Navrhované zlepšenie	Ako to uskutočníme?	Zodpovedná osoba	Termín

Ako to využiť ďalej?

Mapa dodávateľského reťazca môže byť súčasťou prezentácie na veľtrhu. Informácie môžete použiť na webstránke a v marketingu ako dôkaz transparentnosti. Môže tiež slúžiť ako podklad pre etický kódex firmy.

2.5 Firemné hodnoty

- **Kedy robiť cvičenie:** Na začiatku školského roka po určení predmetu podnikania alebo pri budovaní firemnej kultúry.
- **Cieľ cvičenia:** Spoločne v tíme definovať 3 – 5 firemných hodnôt, ktoré vyjadrujú identitu, kultúru a ciele cvičnej firmy, a určiť, ako ich budete uplatňovať v praxi.
- **Prečo je to dôležité:** Firemné hodnoty tvoria základ identity firmy. Zjednocujú tím, ovplyvňujú rozhodnutia a pomáhajú odlíšiť sa od konkurencie. Správne zvolené hodnoty budujú dôveru zákazníkov, partnerov a komunity.
- **Potrebný čas:** 40 min.
- **Strany v učebnici:** 35 – 38
- **Plnenie úlohy:** samostatne + v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Najprv pracujte samostatne. Každý člen či členka tímu si zapíše tri hodnoty, ktoré považuje za dôležité pre fungovanie firmy.

Pomocné otázky:

- Čo je pre mňa vo firme najdôležitejšie?
- Ako by mala naša firma pôsobiť na zákazníkov a partnerov?
- Aké vlastnosti by mala mať firma, v ktorej by som chcel/-a pracovať?

Úloha 2:

Samostatne sa pozrite na víziu a ciele firmy – aké hodnoty ich najlepšie podporujú?

Pomocné otázky:

- Ktoré hodnoty sa zhodujú s naším poslaním a cieľmi?
- Pomôžu tieto hodnoty naplňovať víziu firmy?

Úloha 3:

Spoločne v tíme vyberte 5 – 7 hodnôt, ktoré sa opakujú alebo sú pre tím najdôležitejšie. Spojte podobné.

Úloha 4:

Spoločne definujte svoje vybrané hodnoty. Každú vybranú hodnotu stručne vysvetlite (1 – 2 vety).

Pomocné otázky:

- Čo táto hodnota znamená v našej firme?
- Ako sa prejavuje v našej práci?

- Čo budeme robiť, aby sme túto hodnotu napĺňali?
- Ako to zákazník alebo partner spozná?
- Kde ich ukážeme? (web, sociálne siete, veľtrh)
- Ako ich zakomponujeme do marketingu?

Ako to využiť ďalej?

Hodnoty umiestnite na web, do prezentácie na veľtrhu alebo do marketingových materiálov. V priebehu roka sa k nim vracajte a overujte, či ich reálne naplňate.

2.6 Vytvorenie etického kódexu

Kedy robiť cvičenie: Na začiatku školského roka po určení firemných hodnôt alebo pri nastavovaní pravidiel fungovania firmy.

Cieľ cvičenia: Vytvoriť písomný etický kódex, ktorý bude obsahovať pravidlá a usmernenia pre správanie v cvičnej firme, v súlade s hodnotami a cieľmi.

Prečo je to dôležité: Etický kódex pomáha určiť jasné hranice a očakávania v správaní členov a členiek tímu. Chráni dobré meno firmy, zlepšuje vzťahy v tíme aj s verejnosťou a je dôkazom zodpovednosti voči zákazníkom, partnerom a komunite.

Potrebný čas: 45 min.

Strany v učebnici: 38 – 42

Plnenie úlohy: v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Pripomeňte si, čo je etický kódex.

Ide o písomný dokument, ktorý obsahuje:

- firemné hodnoty,
- pravidlá správania voči kolegom, zákazníkom, partnerom, komunite a životnému prostrediu,
- zásady spolupráce s dodávateľmi,
- spôsob riešenia konfliktov,
- záväzok dodržiavať zákony a predpisy.

Úloha 2:

Vaše firemné hodnoty slúžia ako základ kódexu. Zapište si 3 – 5 hodnôt z predošlého cvičenia, ktoré má kódex odrážať.

Úloha 3:

Správanie voči zamestnancom a zamestnankyniam je dôležitou súčasťou etického kódexu firmy. Definujte, ako sa budú členovia a členky tímu správať k sebe navzájom.

Pomocné otázky:

- Ako zabezpečíme rešpekt a rovnaké šance pre všetkých?
- Ako budeme riešiť konflikty?

Úloha 4:

Určte zásady férového prístupu k zákazníkom.

Pomocné otázky:

- Ako budeme komunikovať so zákazníkmi?
- Ako zabezpečíme kvalitu a spoľahlivosť našich produktov/služieb?

Úloha 5:

Definujte správanie firmy voči komunite a životnému prostrediu.

Pomocné otázky:

- Ako môžeme pomáhať komunite, v ktorej pôsobíme?
- Ako minimalizujeme negatívny dosah na životné prostredie?

Úloha 6:

Definujte spoluprácu s dodávateľmi a partnermi.

Pomocné otázky:

- Aké etické a udržateľné kritériá musia spĺňať naši dodávatelia?
- Ako budeme kontrolovať ich postupy?

Úloha 7:

Definujte riešenie konfliktov a problémov.

Pomocné otázky:

- Ako a komu môžu členovia a členky tímu nahlásiť problém?
- Ako zabezpečíme, aby sa problémy riešili férov a včas?

Úloha 8:

Ako tím spoločne finalizujte etický kódex. Zhrňte všetky body do jedného dokumentu. Uistite sa, že je napísaný zrozumiteľne a stručne. Rozhodnite, ako ho predstavíte firemnému kolektívu a zákazníkom.

Ako to využiť ďalej?

Kódex môžete vytlačiť a umiestniť vo firme. Môžete ho pridať na web, do prezentácie na veľtrhu alebo do uvítacích materiálov pre nové posily v tíme.

2.7 Znižovanie chudoby

- **Kedy robiť cvičenie:** Pri diskusii o spoločenskej zodpovednosti, o cieľoch udržateľného rozvoja alebo pri plánovaní CSR aktivít.
- **Cieľ cvičenia:** Pochopiť pojem chudoba a premyslieť, ako môže cvičná firma prispieť k riešeniu alebo zmierneniu jej dôsledkov, priamo alebo nepriamo, v komunite alebo vo svete.
- **Prečo je to dôležité:** Chudoba znamená nedostatok základných potrieb ako je bývanie, jedlo, vzdelanie alebo zdravotná starostlivosť. Firmy môžu zohrávať dôležitú úlohu v jej zmierňovaní, napríklad vytváraním pracovných príležitostí, podporou vzdelávania alebo férovým odmeňovaním. Aj malá cvičná firma môže svojimi rozhodnutiami ovplyvniť životy ľudí.
- **Potrebný čas:** 30 min.
- **Strany v učebnici:** 42 – 44
- **Plnenie úlohy:** samostatne + v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Samostatne napíšte vlastnými slovami, čo podľa vás znamená chudoba.

Pomocné otázky:

- Čo všetko ľuďom chýba, keď žijú v chudobe?
 - Týka sa chudoba len peňazí, alebo aj iných vecí (vzdelanie, zdravie, bývanie)?
-
-

Úloha 2:

Samostatne identifikujte 3 – 5 príčin chudoby, ktoré vám napadnú.

Pomocné otázky:

- Aké okolnosti môžu priviesť ľudí do chudoby?
- Ako môže chudoba vzniknúť aj v bohatých krajinách?

1.

2.

3.

4.

5.

Úloha 3:

Samostatne sa zamyslite nad tým, či existujú prejavy chudoby vo vašej škole, meste alebo regióne.

Pomocné otázky:

- Poznáte organizácie alebo projekty, ktoré pomáhajú ľuďom v núdzi?
- S akými problémami sa tieto skupiny stretávajú?

Úloha 4:

Samostatne spíšte aspoň tri konkrétne spôsoby, ako môže vaša cvičná firma prispieť k riešeniu alebo zmierneniu chudoby.

Pomocné otázky:

- Môžeme vytvoriť pracovnú príležitosť pre ľudí z ekonomicky znevýhodneného prostredia?
- Môžeme vytvoriť vzdelávaciu príležitosť pre ľudí z ekonomicky znevýhodneného prostredia?
- Môžeme venovať časť zisku, produktov alebo služieb na charitu?
- Môžeme spolupracovať s organizáciami, ktoré sa tejto téme venujú?

1.

2.

3.

Úloha 5:

Prediskutujte svoje nápady v tíme cvičnej firmy. Spoločne v tíme vytvorte plán konkrétnej aktivity. Vyberte jeden nápad z predošlého kroku a spravte z neho malý plán:

Aktivita	Zodpovedná osoba	Termín	Očakávaný výsledok

Ako to využiť ďalej?

Nápady z tohto cvičenia môžete zaradiť do CSR plánu firmy. O aktivitách môžete informovať na veľtrhu alebo sociálnych sieťach.

2.8 Inklúzia a diverzita

Kedy robiť cvičenie: Pri plánovaní CSR aktivít, pri tvorbe marketingovej stratégie, na začiatku školského roka pri nastavovaní firemnej kultúry.

Cieľ cvičenia: Navrhnuť konkrétnu inkluzívnu aktivitu, ktorú cvičná firma dokáže zrealizovať v súlade s predmetom podnikania, aby podporila zapojenie, rovnaké šance a rešpekt k rôznorodým ľuďom.

Prečo je to dôležité: Inklúzia znamená, že každý má rovnaké príležitosti, cíti sa vítaný a zapojený. Diverzita znamená rešpektovanie rôznorodosti ľudí. Inkluzívne aktivity posilňujú tím, zlepšujú povesť firmy, prinášajú nové nápady a budujú vzťah s komunitou a zákazníkmi.

Potrebný čas: 40 min.

Strany v učebnici: 45 – 50

Plnenie úlohy: samostatne + v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Samostatne si napíšte 2 – 3 dôvody, prečo chcete robiť inkluzívnu aktivitu.

Príklady účelu:

- Zapojiť skupinu ľudí, ktorá má menej príležitostí (napr. seniori, ľudia so zdravotným znevýhodnením, cudzinci v komunite).
- Zvýšiť povedomie o rozmanitosti medzi našimi zákazníkmi.
- Posilniť spoluprácu a kreativitu vo firme.

Úloha 2:

Samostatne určte cieľovú skupinu a vyberte, koho aktivitou podporíte.

Príklady:

- Znevýhodnení žiaci a žiačky
- Seniori a seniorky
- Ľudia z inej krajiny/iného pôvodu
- Ľudia so zdravotným znevýhodnením
- Kombinácia viacerých skupín

Úloha 3:

Zapište všetky tipy na aktivitu, ktoré vám napadnú. Nápady zatiaľ nehodnoťte.

Príklady:

- Workshop „Ako si založiť malý biznis“ pre mladých z menej rozvinutých regiónov.
- Multikultúrny deň v škole so zapojením žiakov a žiačok z rôznych krajín.
- Praktická ukážka výroby produktu s možnosťou zapojenia ľudí so zdravotným znevýhodnením.
- Charitatívna kampaň, v ktorej zapojíte zákazníkov do zbierky.

1.

2.

3.

4.

Úloha 4:

Spoločne v tíme otestujte nápady cez päť filtrov:

- ✓ Je to spojené s predmetom podnikania našej firmy?
- ✓ Vieme to zrealizovať s našimi zdrojmi (čas, ľudia, peniaze)?
- ✓ Je to prístupné pre cieľovú skupinu (jazyk, priestor, forma)?
- ✓ Má to skutočný prínos – nie je to len symbolické gesto?
- ✓ Vieme to odprezentovať zákazníkovi a partnerom?

Vyberte ten nápad, ktorý prejde všetkými piatimi filtermi.

Úloha 5:

Spoločne v tíme rozpracujte návrh aktivity.

Názov aktivity	
Cieľová skupina	
Popis aktivity	
Miesto konania	
Termín	

Zodpovedná osoba	
Očakávaný prínos	
Ako zmeráme úspech?	

Pomocné otázky pre doladenie aktivity:

- Potrebujeme partnera (školu, organizáciu, inú firmu), aby sme aktivitu zrealizovali?
- Ako zabezpečíme, aby sa každý cítil vítaný a rešpektovaný?
- Potrebujeme prispôsobiť priestor alebo materiály (napr. bezbariérový prístup, jazykové verzie)?
- Ako budeme o aktivite informovať (plagát, sociálne siete, web)?

Ako to využiť ďalej?

Návrh môžete zaradiť do CSR plánu firmy. Po realizácii zverejnite výsledky a fotodokumentáciu na webstránke alebo sociálnych sieťach vašej cvičnej firmy.

2.9 Inovácia

Kedy robiť cvičenie: Pri hľadaní nápadov na zlepšenie, pri tvorbe stratégie alebo pred veľtrhom cvičných firiem.

Cieľ cvičenia: Všimnúť si príležitosti na zlepšenie a navrhnuť konkrétnu inováciu, ktorú môže cvičná firma zaviesť či už pri výrobe alebo poskytovaní služby, vo vylepšení existujúceho produktu alebo v zákazníckom servise.

Prečo je to dôležité: Inovácie pomáhajú firmám odlíšiť sa, zvyšujú spokojnosť zákazníkov, šetria čas a zdroje a často prinášajú nové trhové príležitosti. Aj malá zmena môže priniesť veľký efekt.

Potrebný čas: 40 min.

Strany v učebnici: 50 – 52

Plnenie úlohy: samostatne + v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Najprv sa samostatne pozrite na vašu firmu cez štyri oblasti a zapíšte si aspoň jeden postreh alebo príležitosť na zlepšenie v každej z nich.

Oblasť	Postreh/príležitosť
Produkt/služba	Je niečo, čo zákazníkom chýba? Dá sa zlepšiť funkčnosť alebo dizajn?
Proces vo firme	Kde strácame čas? Vieme zapojiť nové nástroje alebo technológie?
Zákaznícka skúsenosť	Čo by zákazníkom uľahčilo komunikáciu, nákup alebo používanie produktu?
Dosah na spoločnosť/ životné prostredie	Môžeme byť ekologickejší alebo prispieť komunite?

Úloha 2:

Vyberte si oblasť, ktorú chcete inovovať. Zakrúžkujte jednu z možností alebo dopíšte vlastnú:

- Proces vytvárania produktu/poskytovania služby
- Funkčnosť alebo dizajn existujúceho produktu
- Zákaznícky servis
- Iné:

Úloha 3:

Samostatne popíšte súčasný stav. Ako to robíte teraz? Čo funguje a čo nie?

Úloha 4:

Samostatne navrhните 1 – 3 nápady na zlepšenie.

1.

2.

3.

Úloha 5:

Spoločne si v tíme cvičnej firmy prejdite svoje nápady, porovnajte ich a vyhodnoťte. Overte ich podľa piatich otázok.

- Je to spojené s predmetom podnikania?
- Vieme to zrealizovať s našimi zdrojmi (čas, ľudia, peniaze)?
- Prináša to zákazníkom hodnotu?
- Odlišuje nás to od konkurencie?
- Vieme to dobre prezentovať?

Úloha 6:

Vyberte si jednu inováciu a rozpracujte ju.

Názov inovácie	
Popis nápadu	
Ako bude fungovať?	
Kto je zodpovedný?	
Termín	
Očakávaný prínos	
Ako zmeriame úspech?	

Odpovedzte na tieto otázky:

- Ako a kde ju predstavíme zákazníkom a partnerom?
 - Budeme potrebovať ukážku alebo prototyp?
 - Kde ju odprezentujeme (veľtrh, web, sociálne siete)?
-
-

Ako to využiť ďalej?

Finálny návrh môže byť súčasťou podnikateľského plánu. Po realizácii úspech odmerajte podľa stanovených ukazovateľov (predaj, spätná väzba, úspora času/nákladov). Výsledky môžete prezentovať ako dôkaz inovatívnosti firmy.

2.10 Zodpovedné podnikanie v komunite

 Kedy robiť cvičenie: Keď má tím už určený predmet podnikania a základnú predstavu o svojich produktoch alebo službách. Ideálne je zaradiť ho pred tvorbou plánu spoločenskej zodpovednosti firiem (CSR) alebo etického kódexu, aby sa nápady z tohto cvičenia mohli stať ich súčasťou. Najlepšie v prvej tretine školského roka (napr. september/október), aby bolo dosť času jeden z návrhov zrealizovať.

 Cieľ cvičenia: Pochopiť význam pojmov *komunita*, *mimovládne organizácie*, *sociálne podnikanie* a *spravodlivý obchod* a použiť ich pri tvorbe kreatívneho návrhu aktivity, ktorá prinesie prospech komunite a zároveň posilní cvičnú firmu.

 Prečo je to dôležité: Firma je vždy súčasťou komunity, v ktorej pôsobí. Spolupráca s mimovládnymi organizáciami a využívanie princípov sociálneho podnikania a spravodlivého obchodu pomáhajú budovať férové vzťahy, podporujú udržateľný rozvoj a zvyšujú dôveru zákazníkov. Vďaka tomuto cvičeniu sa naučíte tieto princípy prepojiť a premeniť na konkrétnu aktivitu.

 Potrebný čas: 40 min.

 Strany v učebnici: 53 – 61

 Plnenie úlohy: samostatne

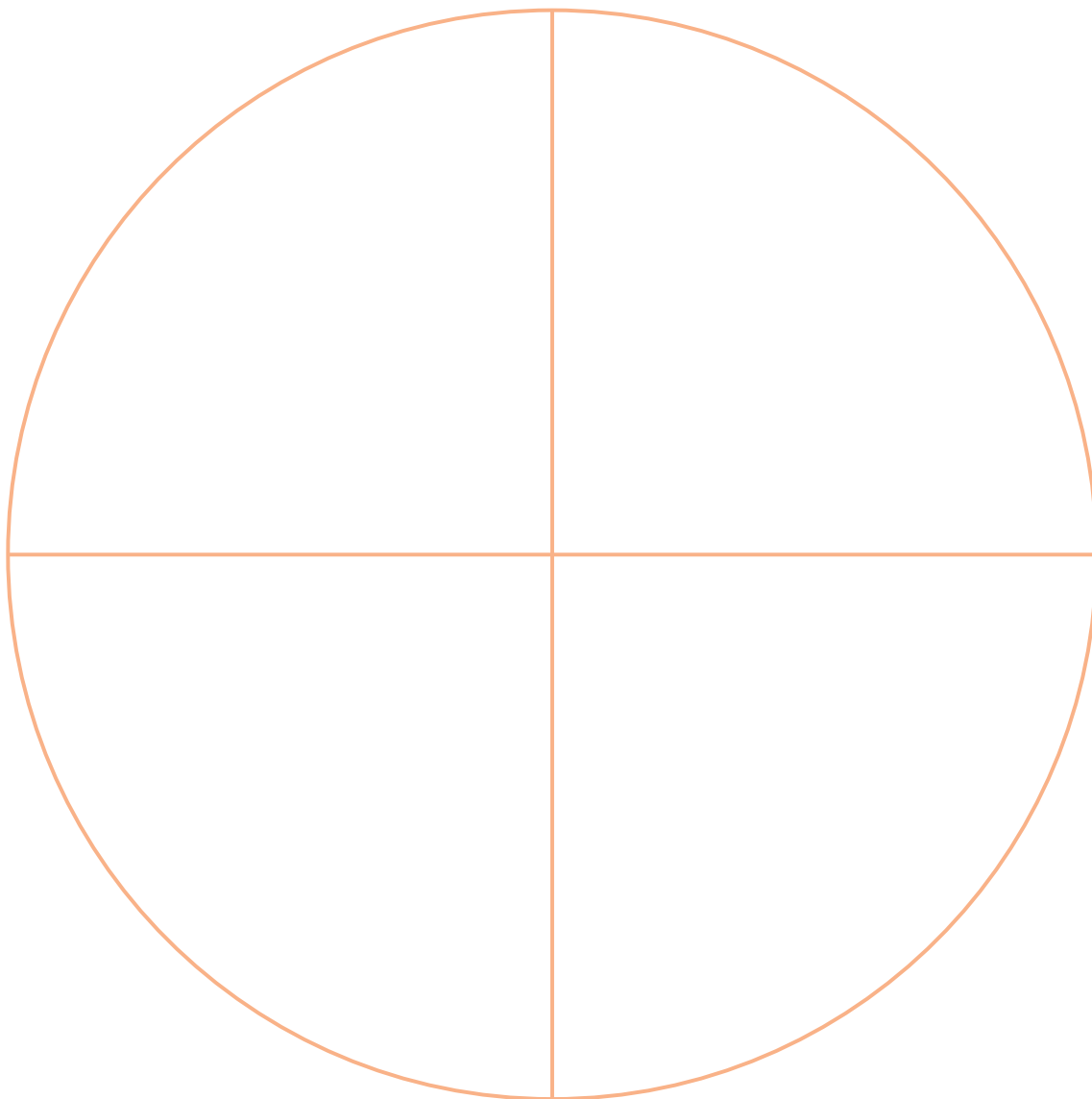
Úloha 1:

Samostatne do tabuľky doplňte definície vlastnými slovami a príklad z reálneho života.

Pojem	Definícia	Príklad z praxe
Komunita		
Mimovládne organizácie		
Sociálne podnikanie		
Spravodlivý obchod		

Úloha 2:

Do kruhu rozdeleného na štyri časti (pojem = jedna časť) zapíšte čo najviac konkrétnych nápadov, ako by sa daný pojem mohol objaviť v činnosti vašej firmy.

Úloha 3:

Vyberte jeden nápad z každej časti kruhu a skombinujte ich do jednej spoločnej aktivity. Vymyslite aspoň 2 – 3 rôzne kombinácie, aj odvážne.

1.

2.

3.

Úloha 4:

Vyberte kombináciu, ktorá sa vám páči najviac, a rozpracujte ju. V rámci vybraného nápadu napíšte, s akou komunitou by mohla vaša firma spolupracovať, a vyberte jednu konkrétnu mimovládnu organizáciu. Potom informácie spíšte do tabuľky nižšie a rozpracujte svoj nápad na základe nižšie uvedených otázok.

Komunita:

Názov organizácie	Oblasť pôsobenia	Komu pomáha?	Ako pomáha?	Hlavné aktivity/ projekty

Názov projektu:

Čo budem robiť:

Ako sa zapája komunita:

Akého partnera z mimovládneho sektora oslovím:

Ako ho môžeme podporiť:

Čo tým získa komunita a čo naša firma:

Ako túto spoluprácu predstavíme zákazníkom:

Čím je projekt sociálnym podnikaním:

Ako využíva princípy spravodlivého obchodu:

Ako to využiť ďalej?

Hotový návrh konkrétnej aktivity môžete odovzdať učiteľovi či učiteľke alebo začleniť do plánu činností vašej firmy.

2.11 Udržateľný rozvoj

- **Kedy robiť cvičenie:** Pri tvorbe marketingovej komunikácie, CSR plánu alebo pred veľtrhom, kde firma predstavuje svoje aktivity.
- **Cieľ cvičenia:** Pochopiť význam pojmov transparentnosť a udržateľný rozvoj a pripraviť jasný spôsob, ako otvorene komunikovať s zákazníkmi, čo cvičná firma robí pre lepšiu budúcnosť.
- **Prečo je to dôležité:** Udržateľný rozvoj znamená riešiť potreby dneška tak, aby ste neohrozili potreby budúcich generácií. Transparentnosť znamená otvorene hovoriť o tom, čo robíte – vrátane úspechov aj toho, kde sa ešte potrebujete zlepšiť. Spolu tieto princípy budujú dôveru a dobré meno firmy.
- **Potrebný čas:** 30 min.
- **Strany v učebnici:** 61 – 65
- **Plnenie úlohy:** samostatne

Úloha 1:

Doplňte definíciu vlastnými slovami a uveďte príklad z praxe.

Pojem	Definícia	Príklad z praxe
Transparentnosť		
Udržateľný rozvoj		

Úloha 2:

Spíšte, čo vaša firma robí alebo by mohla robiť, aby prispela k udržateľnému rozvoju. Napíšte aspoň tri konkrétne kroky.

1.

2.

3.

Úloha 3:

Doplňte, ako ich transparentne odkomunikujete zákazníkom. Vytvorte krátke, jasné vyhlásenie, ktoré hovorí, čo robíte pre udržateľný rozvoj, prečo to robíte a aký to má dosah. Má to byť ľahko zapamätateľné a motivujúce pre zákazníkov aj partnerov. Začnite silnou vetou, ktorá zhrnie, prečo vám na udržateľnom rozvoji záleží.

Príklady:

- „Veríme, že podnikanie má chrániť našu planétu, nie ju ničiť.“
 - „Naša firma vznikla, aby spájala kvalitu a zodpovednosť.“
-

Povedzte, čo konkrétne robíte. Uvedte 2 – 3 konkrétne kroky (z úlohy 2). Použite fakty, čísla alebo konkrétne príklady.

Príklady:

- „Používame iba recyklované obaly a ročne ušetríme 240 kg odpadu.“
 - „Nakupujeme len fairtrade kávu, aby farmári dostali férovú odmenu.“
-

Ukážte, aký to má dosah. Krátko povedzte, komu alebo čomu tieto kroky pomáhajú (zákazníkom, komunite, prírode).

Príklady:

- „Pomáhame znižovať množstvo odpadu v našom meste.“
 - „Podporujeme férové pracovné podmienky po celom svete.“
-

Tipy na prezentáciu o udržateľnosti na veľtrhu:

- Nepresiahnite 30 – 45 sekúnd – má to byť krátke a zapamätateľné.
- Usmievajte sa a pozerajte sa na návštevníkov.
- Hovorte s nadšením a presvedčením.
- Môžete držať produkt v ruke alebo ukázať vizuál s hlavnými bodmi.

Bonus: Precvičovanie pojmov o zodpovednom podnikaní

B.1 Základy zodpovedného podnikania

Úloha:

Prečítajte si zoznam pojmov a zoznam definícií a spojte každý pojem s príslušnou definíciou.

Pojmy:

1. Spoločenská zodpovednosť firiem (CSR)
2. Udržateľný rozvoj
3. Ciele udržateľného rozvoja
4. Firemná hodnota
5. Firemná kultúra

Definície:

- a) Princípy a postoje, ktoré sú základom rozhodovania a správania firmy.
- b) Dobrovoľné aktivity firiem zamerané na spoločenské a environmentálne otázky.
- c) Kultúrne normy, postoje a zvyky, ktoré formujú fungovanie firmy.
- d) Rozvoj, ktorý zohľadňuje potreby dnešných aj budúcich generácií.
- e) 17 globálnych cieľov OSN na odstránenie chudoby, nerovností a ochranu planéty.

B.2 Sociálny a environmentálny rozmer

Úloha:

Prečítajte si zoznam pojmov a zoznam definícií a spojte každý pojem s príslušnou definíciou.

Pojmy:

1. Inklúzia a diverzita
2. Chudoba
3. Komunita
4. Dodávateľský reťazec
5. Transparentnosť

Definície:

- a) Zverejňovanie informácií o činnosti firmy s cieľom budovať dôveru.
- b) Skupina ľudí spojených miestom, záujmami alebo cieľmi.
- c) Prístup, ktorý podporuje zapojenie všetkých ľudí bez ohľadu na ich rozdielnosti.
- d) Nízka životná úroveň spojená s nedostatkom základných potrieb.
- e) Proces získavania surovín a výroby cez všetky úrovne dodávateľov.

B.3 Riešenia a inovácie

Úloha:

Prečítajte si zoznam pojmov a definícií a spojte každý pojem s príslušnou definíciou.

Pojmy:

- 1. Cirkulárna ekonomika
- 2. Sociálne podnikanie
- 3. Spravodlivý obchod
- 4. Inovácia
- 5. Mimovládne organizácie

Definície:

- a) Organizácie, ktoré nie sú riadené štátom a riešia spoločenské výzvy.
- b) Model podnikania zameraný na pozitívny sociálny dosah, nie len na zisk.
- c) Prístup, ktorý minimalizuje odpad vďaka opätovnému použitiu a recyklácii.
- d) Nové alebo zlepšené riešenie problému, ktoré prináša pozitívnu zmenu.
- e) Medzinárodné hnutie zabezpečujúce férové podmienky pre pracovníkov v rozvojových krajinách.

B.4 Príklady z praxe

Úloha:

Prečítajte si popisy firiem. Z ponuky pojmov vyberte ten, ktorý najlepšie vystihuje daný príklad.

Pojmy:

- 1. Cirkulárna ekonomika
- 2. Transparentnosť
- 3. Sociálne podnikanie
- 4. Spravodlivý obchod
- 5. Inovácia
- 6. Inklúzia a diverzita
- 7. Komunita

Popisy firiem:

- Kaviareň používa len fairtrade kávu a transparentne komunikuje podmienky výroby.
- Firma zamestnáva ľudí zo znevýhodnených komunít a ponúka im školenia.
- Obchodný reťazec pracuje na minimalizácii odpadu a opakovane používa obalové materiály.
- Firma pravidelne zverejňuje správy o environmentálnom a sociálnom dosahu svojho podnikania.
- Mladý tím vyvinul aplikáciu, ktorá pomáha seniorom bezpečne objednávať lieky domov.
- Textilná firma vytvorila vnútorné smernice, ktoré zaručujú rovnosť šancí pre všetkých zamestnancov a zamestnankyne.
- Firma spolupracuje s komunitnými centrami a podporuje lokálne iniciatívy ako záhradkárstvo a kurzy remesiel.

B.5 Kvíz o zodpovednom podnikaní

Úloha:

Prečítajte si každú otázku a možnosti odpovedí. Vyberte všetky správne odpovede (môže ich byť viac než jedna).

1. Ktoré z nasledujúcich výrokov sú pravdivé o pojme „udržateľný rozvoj“?
 - a) Myslí len na ekonomický zisk.
 - b) Myslí na potreby budúcich generácií.
 - c) Je súčasťou zodpovedného podnikania.
 - d) Ignoruje vplyv na životné prostredie.
2. Čo charakterizuje sociálne podnikanie?
 - a) Firma rieši nejaký spoločenský problém.
 - b) Jeho jediným cieľom je zisk.
 - c) Firma investuje časť zisku späť do komunity.
 - d) Firma ignoruje potreby zamestnancov.
3. Ktoré aktivity patria k spoločenskej zodpovednosti firiem (CSR)?
 - a) Podpora miestnych škôl.
 - b) Neférové pracovné zmluvy.
 - c) Znižovanie emisií z výroby produktov.
 - d) Vedenie firmy bez vízie.
4. Čo platí o cirkulárnej ekonomike?
 - a) Minimalizuje odpad.
 - b) Podporuje jednorazové produkty.
 - c) Podporuje opravu a znovupoužitie.
 - d) Produkty majú krátku životnosť.
5. Čo vystihuje spravodlivý obchod (fairtrade)?
 - a) Férová odmena pre farmárov.
 - b) Nízke ceny za každú cenu.
 - c) Záruka bezpečných pracovných podmienok.
 - d) Transparentnosť dodávateľského reťazca.

6. Čo znamená transparentnosť vo firme?
 - a) Firma skrýva svoje slabé stránky.
 - b) Firma otvorene komunikuje o svojich rozhodnutiach.
 - c) Informácie sú prístupné zamestnancom a verejnosti.
 - d) Nikto nevie, kto je zodpovedný za čo.
7. Aké výhody prináša diverzita a inklúzia v tíme?
 - a) Väčšiu otvorenosť a toleranciu.
 - b) Slabšiu komunikáciu.
 - c) Rôzne perspektívy a kreatívne riešenia.
 - d) Viac dovolenky.
8. Čo vystihuje firemnú kultúru?
 - a) Zvyky a hodnoty vo firme.
 - b) Spôsob, akým ľudia spolupracujú.
 - c) Výška zisku.
 - d) Pravidlá, ktoré nikto nedodržiava.
9. Ako môžu firmy podporiť komunitu?
 - a) Ignorovaním potrieb ľudí v meste.
 - b) Spoluprácou s komunitnými centrami.
 - c) Zamestnávaním ľudí z regiónu.
 - d) Podporou lokálnych podujatí.
10. Čo je inovácia v podnikaní?
 - a) Zavedenie niečoho nového.
 - b) Skopírovanie nápadu od konkurencie.
 - c) Nový spôsob, ako riešiť nejaký problém.
 - d) Ignorovanie potrieb zákazníkov.
11. Čo patrí medzi ciele udržateľného rozvoja (SDGs)?
 - a) Ukončenie extrémnej chudoby.
 - b) Zvýšenie nerovností medzi krajinami.
 - c) Rovnosť mužov a žien.
 - d) Podpora znečisťovania prostredia.
12. Aké problémy sú spojené s chudobou?
 - a) Nižší prístup k vzdelaniu.
 - b) Nižší prístup k zdravotnej starostlivosti.
 - c) Vyšší príjem a blahobyť.
 - d) Obmedzené pracovné príležitosti.
13. Aké úlohy môžu plniť mimovládne organizácie?
 - a) Podpora obyvateľov v krízových oblastiach.
 - b) Posilňovanie ľudských práv.
 - c) Obohacovanie akcionárov.
 - d) Tvorba kampaní za zmenu zákonov.

14. Čo môže byť súčasťou zodpovedného dodávateľského reťazca?
- Spolupráca s dodávateľmi, ktorí využívajú detskú prácu.
 - Dôraz na férové pracovné podmienky.
 - Výber najlacnejších dodávateľov bez kontroly.
 - Transparentnosť vo výbere dodávateľov.
15. Ako môžu firmy pozitívne ovplyvniť mesto, v ktorom podnikajú?
- Vytváraním príležitostí pre znevýhodnené skupiny.
 - Vyhadzovaním odpadu z výroby do rieky.
 - Organizovaním verejne prospešných akcií.
 - Vysťahovaním miestnych obyvateľov z dôvodu zisku.

B.6 Je to pravda?

Úloha:

Prečítajte si každé tvrdenie. Rozhodnite, či je pravdivé (P) alebo nepravdivé (N).

- CSR znamená, že firma má povinnosti len voči štátu.
- Transparentnosť firmy zvyšuje dôveru zákazníkov a zákazníčok.
- Cirkulárna ekonomika znižuje množstvo odpadu.
- Sociálne podnikanie má za cieľ maximalizáciu zisku.
- Inklúzia znamená, že všetci ľudia majú rovnaké príležitosti bez ohľadu na rozdiely.
- Ciele udržateľného rozvoja boli vytvorené firmami, aby zvýšili predaj svojich produktov.
- Spravodlivý obchod zaručuje, že pracovníci v rozvojových krajinách dostanú férovú odmenu za svoju prácu.

Správne riešenia

B.1: Základy zodpovedného podnikania

- 1 – B
- 2 – D
- 3 – E
- 4 – A
- 5 – C

B.2: Sociálny a environmentálny rozmer

- 1 – C
- 2 – D
- 3 – B
- 4 – E
- 5 – A

B.3: Riešenia a inovácie

- 1 – C
- 2 – B
- 3 – E
- 4 – D
- 5 – A

B.4: Príklady z praxe

- 1 – Spravodlivý obchod
- 2 – Sociálne podnikanie
- 3 – Cirkulárna ekonomika
- 4 – Transparentnosť
- 5 – Inovácia
- 6 – Inklúzia a diverzita
- 7 – Komunita

B.5: Kvíz o zodpovednom podnikaní

- 1 – B, C
- 2 – A, C
- 3 – A, C
- 4 – A, C
- 5 – A, C, D
- 6 – B, C
- 7 – A, C
- 8 – A, B
- 9 – B, C, D
- 10 – A, C
- 11 – A, C
- 12 – A, B, D
- 13 – A, B, D
- 14 – B, D
- 15 – A, C

B.6: Je to pravda?

- 1 – N
- 2 – P
- 3 – P
- 4 – N
- 5 – P
- 6 – N
- 7 – P

3

Zakladanie zodpovednej a inovatívnej cvičnej firmy

Na začiatku každého podnikania stojí nápad, no úspešné a zodpovedné firmy dnes hľadajú také podnikateľské riešenia, ktoré spájajú ekonomickú životaschopnosť s pozitívnym dosahom na spoločnosť a životné prostredie. Pri výbere predmetu podnikania sa preto pozerajú nielen na to, čo sa dá vyrobiť alebo predáť, ale aj na to, aký problém tým môžu pomôcť riešiť. Moderné podnikanie často využíva ciele udržateľného rozvoja a dizajnové myslenie, ktoré pomáha hľadať inovatívne riešenia skutočných potrieb ľudí a komunít.

Ako pracovať s touto kapitolou:

V tejto kapitole sa naučíte, ako krok za krokom prejsť od nápadu k jasne formulovanému predmetu podnikania. Zameriate sa na objavovanie problémov, ich analýzu a tvorbu riešenia, ktoré sa stane základom vašej cvičnej firmy.

Podrobný návod postupu, ako hľadať predmet podnikania, nájdete v prezentácii *Hľadanie predmetu podnikania – postup krok za krokom*, dostupnej na: <http://bit.ly/3VaEASK>

V tejto prezentácii je zjednodušenou formou spracovaný celý proces **na hľadanie predmetu podnikania**, ktorým budete v triede prechádzať spoločne ako tím. Ide o ten istý postup, ktorý je podrobne opísaný v učebnici *Cvičná firma 2.0: zodpovedné a inovatívne podnikanie*, len prispôsobený na rýchle použitie.

V tejto kapitole pracovného zošita nájdete:

- **Cvičenie 1** – individuálna aktivita, ktorú si urobíte samostatne pred začiatkom celého procesu hľadania predmetu podnikania.
- **Cvičenie 2** – spoločný zápis tímu po nájdení predmetu podnikania, ktorý bude slúžiť ako odrazový bod pre vašu ďalšiu prácu (môžete ďalej pokračovať s učebnicou *Cvičná firma 2.0: zodpovedné a inovatívne podnikanie*, časť 3.2. Práca s nápadom: vybudovanie udržateľnej firmy, kde na stranách 120 – 137 nájdete presné inštrukcie).

Vzdelávacie ciele kapitoly:

Po absolvovaní tejto kapitoly by ste mali vedieť:

- opísať, ako využiť ciele udržateľného rozvoja na identifikáciu podnikateľskej témy,
- identifikovať problémy v komunite a priradiť ich k vybranému cieľu SDG,
- analyzovať príčiny a dôsledky problému a navrhnúť jeho riešenie,
- formulovať predmet podnikania a opísať jeho prínosy pre zákazníkov aj spoločnosť.

3.1 Ciele udržateľného rozvoja ako inšpirácia

- **Kedy robiť cvičenie:** Pred skupinovú prácu na hľadani predmetu podnikania – ako prípravu alebo domácu úlohu.
- **Cieľ cvičenia:** Oboznámiť sa s cieľmi udržateľného rozvoja a uvedomiť si, ako sa týkajú problémov okolo nás.
- **Prečo je to dôležité:** Ciele udržateľného rozvoja (SDGs) sú medzinárodne dohodnuté ciele, ktoré majú do roku 2030 zlepšiť život ľudí a stav planéty. Ak sa na svoje okolie pozriete očami SDGs, môžete nájsť témy, ktoré sa dajú riešiť podnikateľskými nápadmi a prispieť tak k pozitívnej zmene vo vašej komunite aj vo svete.
- **Potrebný čas:** 45 min.
- **Strany v učebnici:** 73 – 76
- **Plnenie úlohy:** samostatne

Úloha 1:

Pozrite si zoznam sedemnástich cieľov (SDGs) na stránke <https://bit.ly/3RmPLqL> alebo v učebnici. Premyslite si, ktoré ciele sa týkajú vášho života, komunity alebo sveta okolo vás. Vyberte tri ciele, ktoré vás najviac oslovujú a ku ktorým by ste chceli prispieť ich riešením.

Cieľ SDG (číslo + názov)	Prečo som si ho vybral/-a

Úloha 2:

Všetky ciele sú dôležité, ale každý z nás má témy, ktoré sú mu bližšie. Odpovedzte si na pomocné otázky, ktoré vám pomôžu vybrať si váš osobne najdôležitejší cieľ SDG:

Pomocné otázky:

- Pri ktorej téme by som dokázal/-a tráviť hodiny čítaním, hľadaním informácií alebo pozeraním dokumentov?
- Ktorý problém vo mne vyvoláva silné emócie – hnev, smútok, nadšenie alebo túžbu niečo zmeniť?
- Ak by som mal/-a neobmedzené zdroje, ktorému problému by som sa venoval/-a ako prvému?
- Mám k niektorému cieľu osobnú skúsenosť?
- Ktorá téma je pre mňa taká zaujímavá, že by som o nej vedel/-a hovoriť na verejnosti?
- Pri ktorej téme si viem predstaviť, že by som na nej pracoval/-a roky a stále by ma to bavilo?

- Ak by som si mal/-a vybrať jeden problém, ktorý chcem, aby bol vyriešený do desiatich rokov, ktorý by to bol?
- Ktorý cieľ SDG sa najviac spája s mojimi hodnotami?

Môj vybraný cieľ SDG:

Číslo a názov:

Prečo som si ho vybral/-a:

Úloha 3:

Podľa svojho vybraného cieľa SDG objavte problémy vo svojom okolí a zistite konkrétne situácie, ktoré by vaša cvičná firma mohla pomôcť riešiť. Pracujte so svojím cieľom z predchádzajúcej úlohy. Prečítajte si jeho jednoduché vysvetlenie a pomocné otázky. Zamyslite sa nad svojím okolím – dom, škola, ulica, obec/mesto, voľnočasové miesta – a pokúste sa nájsť konkrétne príklady problémov, ktoré s týmto cieľom súvisia, a vyplňte tabuľku nižšie.

Tipy:

- Nezostaňte len pri jednej odpovedi – k jednému cieľu sa môže viazať viacero problémov vo vašej komunite.
- Použite aj vlastné otázky, ktoré vám napadnú. Pomocné otázky sú len východiskom.
- Ak si nie ste istí, či je niečo problém, premyslite si, ako by sa daná situácia dala zlepšiť.

Pomocné otázky k cieľom SDGs:

1. **Skončiť chudobu:** Chceme, aby nikto nemusel žiť v chudobe a mal prístup k základným potrebám.
 - Poznáš ľudí, ktorí majú problém zabezpečiť si bývanie, jedlo alebo ošatenie?
 - Aké služby alebo pomoc u vás chýbajú ľuďom v núdzi?
 - Ktoré skupiny obyvateľstva sú najviac ohrozené chudobou?
 - Ako sa prejavuje chudoba v tvojom okolí?
 - Sú možnosti, ako si ľudia môžu zlepšiť svoju situáciu?
2. **Skončiť hlad, potravinová bezpečnosť a lepšia výživa:** Chceme, aby mal každý človek prístup k dostatku zdravého jedla.
 - Majú všetci ľudia vo vašej komunite možnosť kúpiť si kvalitné potraviny?
 - Kde ľudia nakupujú potraviny a aké sú ceny?
 - Je tu problém s dostupnosťou čerstvého ovocia, zeleniny alebo iných zdravých potravín?
 - Existujú rodiny, ktoré nemajú dosť jedla počas celého mesiaca?
 - Organizujú sa aktivity, ktoré učia ľudí zdravšie sa stravovať?
3. **Zdravie a kvalitný život:** Chceme, aby mal každý prístup k zdravotnej starostlivosti a zdravému prostrediu.
 - Sú v okolí lekári, zubári, nemocnice alebo ambulancie, ktoré ľudia môžu ľahko navštíviť?
 - Ktoré služby chýbajú?
 - Sú v okolí miesta, kde sa dá športovať alebo oddychovať?
 - Existujú miesta, ktoré negatívne vplyvajú na zdravie (znečistenie, hluk)?
 - Sú tu skupiny ľudí, ktoré majú horší prístup k zdravotnej starostlivosti?

4. *Kvalitné vzdelanie: Chceme, aby všetci mali prístup k vzdelaniu a možnostiam rozvíjať svoje schopnosti.*
 - Majú školy dostatok moderných pomôcok a internetu?
 - Sú tu krúžky alebo kurzy, ktoré by mladí chceli, ale chýbajú?
 - Sú všetky deti zapojené do vzdelávania?
 - Existuje problém s predčasným odchodom zo školy?
 - Majú žiaci možnosť učiť sa veci, ktoré ich pripravujú na budúcu prácu?
5. *Rodová rovnosť: Chceme, aby ženy a muži mali rovnaké práva a príležitosti.*
 - Majú dievčatá a chlapci rovnaké možnosti zapojiť sa do aktivít v škole aj mimo nej?
 - Sú ženy a muži rovnako zastúpení v rôznych povolaniach?
 - Existujú situácie, kde sa s niekým zaobchádza horšie len preto, že je žena alebo muž?
 - Majú dievčatá prístup k rovnakým športom a technickým krúžkom ako chlapci?
 - Poznáš príklady nerovného rozdeľovania domácich prác?
6. *Čistá voda a sanitácia: Chceme, aby mal každý prístup k čistej vode a hygienickým podmienkam.*
 - Je voda v komunite čistá a pitná?
 - Sú verejné priestory vybavené toaletami alebo umývárňami?
 - Majú všetci obyvatelia prístup k vode doma aj v práci/škole?
 - Sú v okolí miesta, kde je voda znečistená alebo chýba?
 - Existujú kampane na úsporu vody?
7. *Dostupná a čistá energia: Chceme, aby mal každý prístup k cenovo dostupnej a čistej energii.*
 - Využívajú domácnosti alebo verejné budovy úsporné alebo obnoviteľné zdroje energie?
 - Sú účty za energiu pre ľudí finančne zvládnuteľné?
 - Ktoré miesta v komunite by mohli mať úsporné osvetlenie alebo solárne panely?
 - Poznáš projekty, ktoré učia ľudí šetriť energiou?
 - Sú v okolí problémy s výpadkami energie?
8. *Dôstojná práca a ekonomický rast: Chceme, aby mal každý možnosť nájsť férovú prácu a zlepšiť si životnú úroveň.*
 - Majú mladí možnosť nájsť si brigádu alebo prácu v okolí?
 - Sú pracovné podmienky vo firmách férové?
 - Ktoré povolania alebo odvetvia u vás chýbajú?
 - Podporuje komunita miestnych podnikateľov?
 - Existujú programy na rozvoj zručností pre nezamestnaných?
9. *Priemysel, inovácie a infraštruktúra: Chceme, aby sme mali modernú dopravu, internet a technológie pre všetkých.*
 - Funguje v okolí spoľahlivá doprava a internet?
 - Sú cesty, mosty a budovy v dobrom stave?
 - Chýba v komunite niektorá služba alebo zariadenie?
 - Sú podniky otvorené novým technológiám?
 - Podporuje obec alebo škola inovácie?
10. *Zníženie nerovností: Chceme, aby mal každý rovnaké šance bez ohľadu na pôvod alebo znevýhodnenie.*
 - Majú ľudia so zdravotným znevýhodnením prístup do budov a k službám?
 - Sú cudzinci a menšiny zapojení do života komunity?
 - Existujú rozdiely v príjmoch alebo možnostiach medzi rôznymi skupinami?
 - Poznáš prípady diskriminácie vo svojom okolí?
 - Organizujú sa aktivity na podporu rovnosti?

11. *Udržateľné mestá a komunity: Chceme, aby boli naše mestá a dediny čisté, bezpečné a príjemné na život.*

- Sú verejné priestory čisté, bezpečné a prístupné pre všetkých?
- Je v meste/dedine dostatok zelene a miest na oddych?
- Sú budovy a doprava prispôsobené ľuďom so zdravotným znevýhodnením?
- Podporuje sa rozvoj bývania pre všetkých?
- Existujú komunitné projekty na zlepšenie prostredia?

12. *Zodpovedná spotreba a výroba: Chceme znižovať odpad a využívať zdroje zodpovedne.*

- Recykluje sa odpad vo vašej škole a komunite?
- Podporujú obyvatelia lokálnych výrobcov a farmárov?
- Kde sa plytvá potravinami alebo materiálmi?
- Sú v predaji výrobky s ekologickým alebo férovým pôvodom?
- Organizujú sa workshopy o zodpovednej spotrebe?

13. *Klimatická akcia: Chceme chrániť klímu a pripraviť sa na jej zmeny.*

- Robia sa aktivity na ochranu klímy (výsadba stromov, úspora energie)?
- Je komunita pripravená na extrémne počasie (povodne, suchá)?
- Kde sa plytvá energiou alebo vodou?
- Podporuje sa ekologická doprava (cyklochodníky, verejná doprava)?
- Zapájajú sa školy a organizácie do environmentálnych kampaní?

14. *Život pod vodou: Chceme chrániť rieky, jazerá a morské ekosystémy.*

- Sú vodné plochy v okolí čisté a bez odpadu?
- Poznáš prípady znečistenia vody?
- Sú v okolí aktivity na ochranu rýb alebo iných živočíchov?
- Organizujú sa čistenia brehov alebo vzdelávacie akcie?
- Existuje problém s nadmerným rybolovom?

15. *Život na súši: Chceme chrániť lesy, pôdu a prírodu.*

- Je v okolí dostatok stromov a zelene?
- Sú chránené územia alebo lesy dobre udržiavané?
- Poznáš miesta, kde miznú živočíchy alebo rastliny?
- Existujú projekty na obnovu prírody?
- Ktoré časti prírody sú ohrozené výstavbou alebo ťažbou?

16. *Mier, spravodlivosť a silné inštitúcie: Chceme, aby sa ľudia cítili bezpečne a mali dôveru v inštitúcie.*

- Cítia sa ľudia v komunite bezpečne?
- Majú možnosť zapojiť sa do rozhodovania v obci/meste?
- Poznáš prípady nespravodlivého zaobchádzania?
- Funguje polícia a samospráva transparentne?
- Organizujú sa aktivity na podporu spravodlivosti a mieru?

17. *Partnerstvá pre ciele: Chceme spolupracovať na riešení problémov.*

- Spolupracuje obec/škola s inými organizáciami na riešení problémov?
- Aké partnerstvá alebo spolupráce by sa dali vytvoriť?
- Existujú dobrovoľnícke aktivity, do ktorých sa môžu zapojiť obyvatelia?
- Poznáš úspešné príklady spolupráce z vášho okolia?
- Aké prínosy by mohli mať nové partnerstvá?

Popis problému (čo konkrétne si si všimol/-la)	Kde sa problém vyskytuje?	Kto je ním ovplyvnený?

Úloha 4:

Vyberte si jeden konkrétny problém, ku ktorého riešeniu by ste chceli prispieť prostredníctvom podnikania. Neznamená to, že ako firma dokázate problém úplne odstrániť – cieľom je nájsť spôsob, ako môžete prispieť k jeho zlepšeniu alebo zmierneniu jeho dôsledkov. Premyslite si odpovede na nasledujúce otázky. Tieto odpovede si prineste na spoločné stretnutie – budú slúžiť ako základ pre tímovú diskusiu a výber finálneho problému.

Problém:

Cieľ SDG:

- Kde sa tento problém najčastejšie vyskytuje?
- Ako dlho pretrváva?
- Aké urgentné je jeho riešenie? Prečo teraz?
- Aké zaujímavé fakty viem nájsť o tejto téme?
- Ako naša komunita prispieva k zhoršeniu situácie?

3.2 Výsledný zápis riešenia

- **Kedy robiť cvičenie:** Potom ako tím prejde všetkými krokmi – od analýzy problému až po výber finálneho podnikateľského riešenia.
- **Cieľ cvičenia:** Zhrnúť a zapísať všetky kľúčové časti podnikateľského riešenia tak, aby im rozumel každý člen a členka tímu.
- **Prečo je to dôležité:** Tento zápis slúži ako základný dokument vašej cvičnej firmy. Pomôže vám udržať si jasný smer, predstaviť svoj nápad iným a mať prehľad o tom, čo riešite a ako.
- **Potrebný čas:** 10 min.
- **Strany v učebnici:** 110 – 111
- **Plnenie úlohy:** v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Pripravte si všetky podklady z predchádzajúcich cvičení (diagram príčin, záznam z tímovej analýzy výskumu, výsledky brainstormingu, výber finálneho riešenia). Spoločne si odpovedzte na tieto otázky. Každý člen či členka tímu si rovnaký zápis prepíše do svojho pracovného zošita.

Výsledný zápis riešenia:

Aký spoločenský alebo environmentálny problém riešime? (Popíšte krátko a jasne, vychádzajte z diagramu príčin.)

Aký je predmet nášho podnikania? (Čo ponúkame – produkt alebo služba.)

Ako náš nápad rieši tento problém? (Ktoré príčiny alebo prejavy problému sa pomocou riešenia odstránia.)

Kto sú naši zákazníci alebo zákazníčky? (Kto si náš produkt/službu kúpi alebo využije.)

Koho alebo čo naše riešenie najviac pozitívne ovplyvní? (Ktorá skupina alebo aký aspekt spoločnosti získa najviac.)

Tipy:

- Odpovede formulujte tak, aby im rozumel aj niekto, kto o vašom projekte ešte nepočul.
- Používajte jednoduché a jasné vety.
- Tento zápis budete neskôr potrebovať pri prezentáciách a tvorbe podnikateľského plánu.

4

Architektúra organizácie zodpovednej a inovatívnej cvičnej firmy

Oproti tradičným modelom, ktoré dominovali koncom 20. storočia, prešlo súčasné podnikanie výraznými zmenami, najmä v spôsobe riadenia ľudských zdrojov. Moderné firmy kladú dôraz na flexibilné vedenie a spoluprácu medzi oddeleniami, aby dosiahli lepšiu súčinnosť, efektívnosť a inovácie.

Úspešné a zodpovedné firmy v súčasnosti spájajú efektívne a vizionárske vedenie s dlhodobou udržateľnosťou. To znamená, že sa riadia nielen zákonmi a predpismi, ale aj kultúrou, ktorá podporuje etické a správne konanie na všetkých úrovniach.

Popri vedení firmy zohráva kľúčovú úlohu aj jasne definovaná organizačná štruktúra a organizačná kultúra podporujúca inovácie, zodpovednosť a férové pracovné prostredie. V tejto kapitole sa naučíte, ako tieto prvky navrhnuť a rozvíjať vo vašej cvičnej firme tak, aby bol prínos každého člena a členky tímu považovaný za dôležitý a aby sa princípy zodpovedného podnikania odrážali v činnosti každého oddelenia.

Odporúčanie:

Cvičenia v tejto kapitole majú logickú nadväznosť, preto odporúčame postupovať v uvedenom poradí. Pre prácu s touto kapitolou cvičení si prečítajte časť v učebnici Cvičná firma 2.0: zodpovedné a inovatívne podnikanie, Kapitola 4. Architektúra organizácie zodpovednej a inovatívnej firmy, na stranách 178 – 199.

Vzdelávacie ciele kapitoly:

Po absolvovaní tejto kapitoly by ste mali vedieť:

- vysvetliť význam organizačnej štruktúry a organizačnej kultúry pre fungovanie firmy,
- popísať princípy zodpovedného riadenia firmy a ich uplatnenie v praxi,
- navrhnuť funkčnú a flexibilnú organizačnú štruktúru podporujúcu spoluprácu a inovácie,
- definovať úlohy a zodpovednosti jednotlivých oddelení cvičnej firmy,
- vytvoriť organizačnú kultúru založenú na hodnotách, etike, transparentnosti a udržateľnosti,
- uplatňovať princípy zodpovedného podnikania v každom oddelení cvičnej firmy.

4.1 Ideálna rola v cvičnej firme

- **Kedy robiť cvičenie:** Na začiatku fungovania cvičnej firmy, po definovaní hlavného predmetu podnikania a pred výberom organizačnej štruktúry a rozdelením úloh v tíme.
- **Cieľ cvičenia:** Pomôcť zistiť, aká práca a pozícia by vám vo firme najviac sedela, aby ste sa vedeli zapojiť spôsobom, ktorý využije vaše silné stránky a bude vás baviť.
- **Prečo je to dôležité:** Ak viete, čo vám ide a čo vás baví, ľahšie sa zapojíte do práce v cvičnej firme. Keď bude každý člen alebo členka tímu robiť úlohy, ktoré im sedia, zvyšuje to motiváciu a výsledky firmy.
- **Potrebný čas:** 20 min.
- **Strany v učebnici:** 155 – 177
- **Plnenie úlohy:** samostatne

Úloha 1:

Odpovedzte si úprimne na tieto otázky. Odpovede si môžete nechať pre seba, tieto otázky vám pomôžu so sebareflexiou pred rozhodovaním sa, aká bude vaša úloha vo firme.

V súvislosti s čím ma spolužiaci alebo kamarátky najčastejšie žiadajú o pomoc?

Pri akej práci si najviac verím, že ju zvládnem dobre?

Na akú svoju zručnosť som najviac hrdý/-á?

Kedy mám zo svojej práce alebo úloh najlepší pocit? (napr. keď je niečo hotové, keď vymyslím nový nápad, keď niekomu pomôžem...)

Ktoré úlohy by som si vybral/-a, keby som si mohol/mohla vybrať úplne hocičo?

Čo by som robil/-a vo firme aj bez toho, aby ma k tomu niekto nútil?

Mám radšej, keď si môžem úlohy robiť podľa seba, alebo keď mám jasný postup a pravidlá?

Mám radšej, keď pracujem s ľuďmi, alebo keď robím samostatne?

Viem pracovať pod tlakom a rýchlo sa rozhodovať, alebo mi viac vyhovuje pokojné tempo a plánovanie?

Čo by som sa chcel/-a v rámci cvičnej firmy určite naučiť?

Je niečo, v čom by som sa chcel/-a zlepšiť, aj keď mi to zatiaľ veľmi nejde?

Úloha 2:

Urobte si kvíz, aby ste zistili, do ktorého oddelenia cvičnej firmy sa najviac hodíte. Pri každej otázke si zakrúžkujte odpoveď, ktorá vás najviac vystihuje. Na konci spočítajte, ktoré písmeno sa vám najčastejšie opakuje a vyhodnoťte podľa kľúča na konci kvízu.

Keď pracujem na projekte, najviac ma baví:

- a) vymýšľať originálne nápady, ako projekt môže zaujať ľudí.
- b) presviedčať ľudí, aby si produkt kúpili.
- c) spájať ľudí a riešiť ich problémy.
- d) riadiť tím a rozhodovať, čo sa bude robiť.
- e) počítať, plánovať rozpočet a sledovať výdavky.
- f) organizovať dokumenty a mať všetko prehľadne pripravené.
- g) kontrolovať, či je všetko podľa pravidiel a zákonov.
- h) hľadať technické riešenia a pracovať s počítačom.

V tíme sa cítim najlepšie, keď:

- a) prezentujem výsledky našej práce.
- b) osobne komunikujem so zákazníkmi.
- c) pomáham novým členom zorientovať sa.
- d) rozdeľujem úlohy a sledujem ich plnenie.
- e) sledujem, či sa držíme rozpočtu.
- f) dohliadam, aby mali všetci potrebné materiály.
- g) kontrolujem zmluvy a dohody.
- h) riešim, keď nefunguje technika.

V škole ma najviac bavia úlohy, kde:

- a) môžem byť kreatívny/-a a tvoriť obsah.
- b) vyžaduje sa rýchla a presvedčivá komunikácia.
- c) môžem podporovať spolužiakov.
- d) mám zodpovednosť za výsledok celého tímu.
- e) počítam, analyzujem alebo plánujem.
- f) organizujem veci a udržiavam poriadok.

- g) pracujem s textami, pravidlami alebo zákonmi.
- h) pracujem na počítači alebo s technológiami.

Pri riešení problému som ten/tá, kto:

- a) vymyslí netradičné riešenie.
- b) presvedčí ostatných o svojom riešení.
- c) zistí, ako sú na tom ostatní, a hľadá kompromis.
- d) rozhodne, kto čo urobí.
- e) prepočíta, čo je najvýhodnejšie.
- f) naplánuje postup krok za krokom.
- g) skontroluje, či je riešenie v súlade s pravidlami.
- h) opraví technickú chybu alebo nastaví systém

Z týchto činností by som si vybral/-a:

- a) navrhnuť reklamnú kampaň.
- b) vyjednávať so zákazníkom.
- c) organizovať tímové aktivity.
- d) viesť poradu a rozhodovať.
- e) spraviť finančný plán.
- f) zorganizovať archív a kalendár.
- g) pripraviť zmluvu alebo dohodu.
- h) vytvoriť webstránku.

Kľúč:

Oddelenie s najvyšším počtom je to, kde sa podľa tohto testu hodíte najviac. Ak máte rovnaký počet bodov v dvoch oddeleniach, môžete si vybrať podľa toho, ktoré vás viac láka. Toto je zoznam bežných oddelení, ale v rámci vašej cvičnej firmy si môžete založiť aj iné oddelenia, ktoré sa vám hodia k predmetu podnikania.

- A = Marketing
- B = Obchodné
- C = Personálne
- D = Vedenie
- E = Finančné
- F = Sekretariát
- G = Právne
- H = IT

Ako to využiť ďalej?

Výsledok kvízu si môžete porovnať so spolužiakmi a spolužiačkami v tíme vašej cvičnej firmy. Výsledky použijete pri tvorbe organizačnej štruktúry, kedy rozhodnete, kto bude zastávať akú úlohu alebo pozíciu v tíme, prípadne do akého oddelenia bude patriť.

4.2 Vedenie vo firme

- **Kedy robiť cvičenie:** Na začiatku školského roka, pred rozdelením konkrétnych úloh, najmä pred výberom lídra/líderky tímu.
- **Cieľ cvičenia:** Zamyslieť sa nad tým, aký prístup k vedeniu chcete vo firme vytvárať a akú úlohu má mať líder/líderka v podporovaní hodnôt a spolupráce.
- **Prečo je to dôležité:** Vedenie ovplyvňuje atmosféru v tíme, spôsob komunikácie, motiváciu aj schopnosť riešiť problémy. Ak si ako tím vedome určíte, aké vedenie chcete a potrebujete, pomôže vám to budovať férovú, otvorenú a hodnotovo ukotvenú firmu.
- **Potrebný čas:** 10 min.
- **Strany v učebnici:** 155 – 159
- **Plnenie úlohy:** samostatne

Úloha 1:

Zamyslite sa nad tým, ako má vyzeráť líder/líderka vašej firmy. Odpovedzte na otázky.

Pomôcka:

Príklady vlastností dobrého lídra: zodpovednosť, férovosť, dôvera, schopnosť načúvať, rozhodnosť, rešpekt, otvorenosť, pokoj v stresových situáciách, ochota niešť dôsledky rozhodnutí, schopnosť motivovať, inkluzívne myslenie.

- Aké vlastnosti a schopnosti sú pre mňa u lídra/líderky dôležité? Čo by mal alebo mala vedieť?

- Čo ma motivuje nasledovať niekoho ako lídra/líderku?

- Čo by líder/líderka určite nemal/-a robiť?

- Ako má líder/líderka reagovať, keď sa niekto správa nefér alebo neplní úlohy?

- Ako sa má správať pri konflikte, pri probléme, v strese, voči tímu?

- Ako môže podporovať hodnoty ako udržateľnosť, inklúzia, rešpekt?

- Ako môže motivovať ostatných, aby sa zapájali do rozhodovania a nápadov?

Úloha 2:

Odpovedzte si sami pre seba:

Chcel/-a by som viesť tím?

Mám na to momentálne schopnosti a dôveru tímu?

Viem sa rozvíjať v tom, čo mi zatiaľ nejde?

Viem dať tím na prvé miesto?

- ☐ Mám záujem byť lídrom/líderkou.
- ☐ Momentálne nie, ale v budúcnosti možno.
- ☐ Nechcem byť líder/líderka.

4.3 Výber lídra alebo líderky našej firmy

- **Kedy robiť cvičenie:** Na začiatku školského roka, pred rozdelením konkrétnych úloh.
- **Cieľ cvičenia:** Spoločne si v tíme dohodnúť, aký má byť ideálny líder alebo líderka vašej firmy a aké hodnoty má stelesňovať.
- **Prečo je to dôležité:** Vedenie firmy ovplyvňuje celkovú atmosféru, spôsob spolupráce aj motiváciu tímu. Zodpovedný a rešpektujúci líder či líderka vie vytvoriť prostredie dôvery, podporiť férové rozdelenie práce a pomôcť tímu efektívne napredovať.
- **Potrebný čas:** 15 min.
- **Strany v učebnici:** 155 – 159
- **Plnenie úlohy:** v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Spoločne v tíme cvičnej firmy diskutujte o tom, ako má vyzerieť váš ideálny líder alebo líderka a vytvorte profil ideálneho lídra alebo líderky. Spoločne si v tíme dohodnite, aké vlastnosti, postoje a schopnosti očakávate od osoby, ktorá povedie vašu firmu. Zapište si do tabuľky vlastnosti a postoje, na ktorých sa ako tím zhodnete.

Vlastnosť/schopnosť lídra/líderky	Prečo je pre nás dôležitá?

Úloha 2:

Vyberte si ako tím, ako si zvolíte vedenie vo vašej firme. Môžete si vybrať z viacerých možností:

- ☐ Hlasovanie – všetci môžu kandidovať, tím zvolí lídra/líderku.
- ☐ Dohoda v tíme – spoločný výber na základe diskusie.
- ☐ Rotácia – každý mesiac vedie niekto iný.
- ☐ Dvojica – vedú tím spoločne dvaja ľudia.
- ☐ Iné:

Úloha 3:

Kto sa chce uchádzať o túto rolu, krátko (1 – 2 min.) tímu povie, prečo má záujem. Následne si na základe zvolenej možnosti určte lídra alebo líderku. Zapište meno zvolenej osoby, jej hlavné silné stránky a na čom chce ako líder/-ka pracovať.

Líder/líderka firmy:

Jeho/jej silné stránky:

Oblasti, v ktorých sa chce zlepšovať:

4.4 Výber efektívnej organizačnej štruktúry

- **Kedy robiť cvičenie:** Na začiatku fungovania cvičnej firmy, po definovaní hlavného predmetu podnikania a po dokončení cvičenia 4.1. „Ideálna rola v cvičnej firme“, keď každý člen a členka tímu pozná svoje silné stránky a preferovanú rolu.
 - **Cieľ cvičenia:** Vybrať takú organizačnú štruktúru, ktorá podporí efektívnu spoluprácu a jasné rozdelenie úloh, pričom zohľadní silné stránky jednotlivých členov a členiek tímu a taktiež hodnoty zodpovednosti, udržateľnosti a inklúzie.
 - **Prečo je to dôležité:** Správna organizačná štruktúra umožňuje firme fungovať prehľadne a efektívne. Zohľadnenie individuálnych schopností a záujmov zabezpečí, že každý bude pracovať na tom, čo mu ide najlepšie, a prispeje tak k úspechu celej firmy. V zodpovednej a inovatívnej firme štruktúra zároveň podporuje zapojenie rôznych perspektív, férové pracovné prostredie a zohľadňuje udržateľné a etické princípy v každodennej práci.
 - **Potrebný čas:** 30 min.
 - **Strany v učebnici:** 139 – 147
 - **Plnenie úloh:** v tíme cvičnej firmy

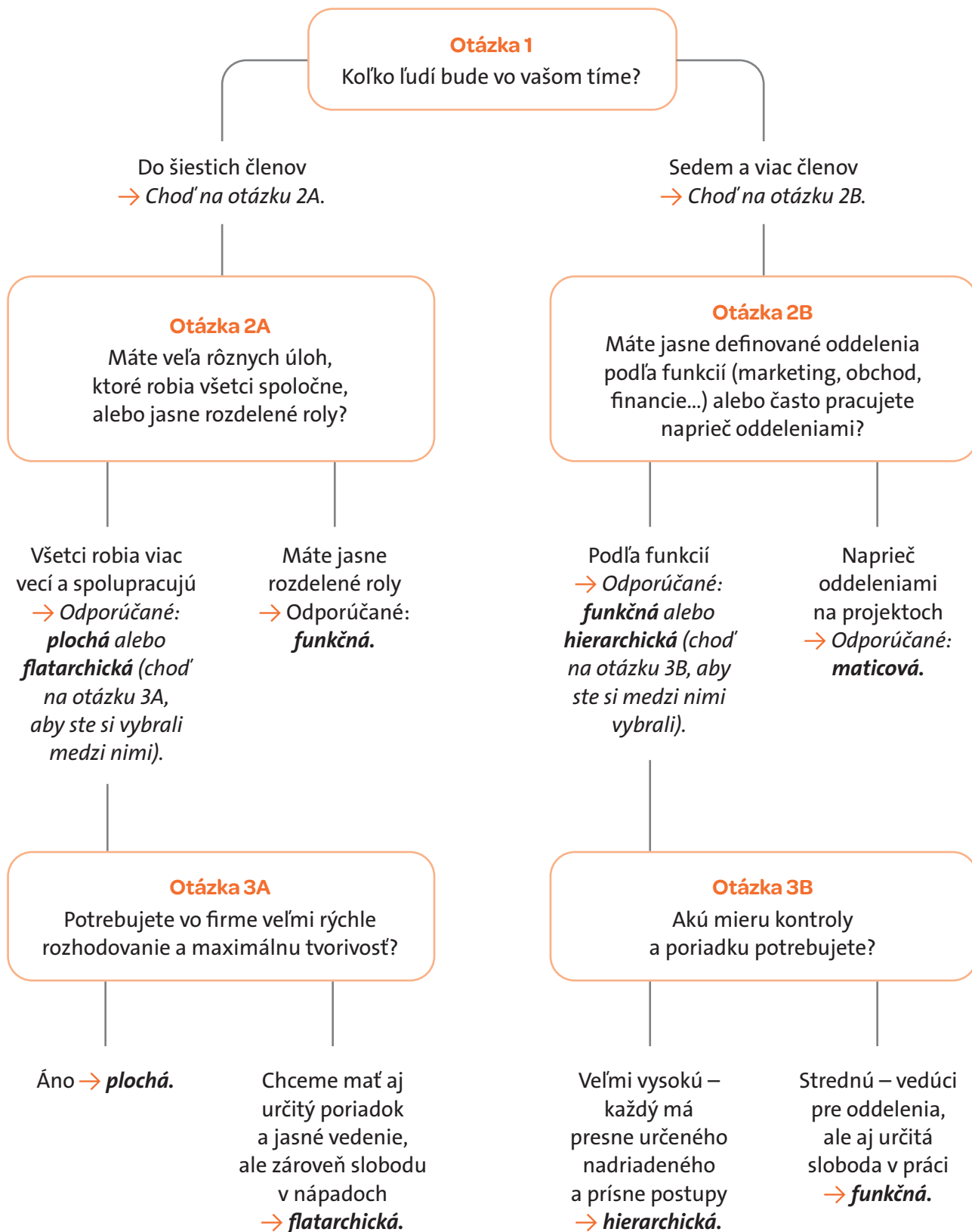
Úloha 1:

Každý člen alebo členka tímu cvičnej firmy predstaví svoje výsledky z cvičenia 4.1. „Ideálna rola v cvičnej firme“ – preferovanú úlohu alebo oddelenie. Zaznamenajte tieto informácie do tabuľky.

[illegible]

Úloha 2:

Využite výberový nástroj „Ktorá organizačná štruktúra je pre nás najvhodnejšia?“ spoločne v tíme cvičnej firmy. Odpovedajte ako tím. Postupujte krok za krokom a zapisujte si odpovede.

Úloha 3:

Pozrite si popis odporúčanej štruktúry v učebnici. Diskutujte, či sa hodí k vašim hodnotám a cieľom. Nakreslite si jej diagram a priradte členov tímu podľa výsledkov z predchádzajúcej úlohy.

4.5 Kultúra vo firme

- **Kedy robiť cvičenie:** Na začiatku fungovania firmy, po výbere organizačnej štruktúry a určení hlavných cieľov. Ideálne ešte pred rozdelením úloh, aby všetci členovia a členky tímu vedeli, aké hodnoty budú pri práci dodržiavať.
- **Cieľ cvičenia:** Definovať firemné hodnoty a nastaviť kultúru, ktorá podporuje zodpovedné podnikanie, spoluprácu a rešpekt.
- **Prečo je to dôležité:** Firemná kultúra ovplyvňuje, ako sa ľudia v tíme správajú, spolupracujú a riešia problémy. Pomáha budovať dôveru, vytvára príjemné pracovné prostredie a zjednocuje tím okolo spoločných cieľov. Hodnoty nie sú len slová – majú sa prejavovať v každodenných rozhodnutiach a aktivitách.
- **Potrebný čas:** 45 min.
- **Strany v učebnici:** 148 – 154
- **Plnenie úlohy:** samostatne + v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Každý člen a členka tímu si samostatne zapíše štyri hodnoty, ktoré považuje za najdôležitejšie pre úspech a dobré fungovanie firmy.

Príklady hodnôt:

- a) Hodnoty zamerané na ľudí a vzťahy: férovosť a rovnosť príležitostí, rešpekt a dôstojnosť, otvorenosť a transparentná komunikácia, inklúzia a podpora rozmanitosti, spolupráca založená na dôvere, empatia v rozhodovaní.
- b) Hodnoty zamerané na prácu a výkon: zodpovednosť voči ľuďom aj planéte, spoľahlivosť a dôslednosť, iniciatíva a proaktivnosť, kreativita pre spoločenský prospech, inovatívnosť a udržateľné riešenia.
- c) Hodnoty zamerané na spoločenský dosah: udržateľnosť, ekologická zodpovednosť, etické podnikanie, podpora komunity, sociálna zodpovednosť, podpora vzdelávania a rovnosti prístupu, dobrovoľníctvo a občianska angažovanosť.
- d) Hodnoty zamerané na rozvoj a rast: učenie sa a zdieľanie vedomostí, otvorenosť zmenám, odvaha k zodpovedným rozhodnutiam, vytrvalosť pri riešení spoločenských a environmentálnych výziev, zvedavosť a hľadanie nových možností.

Moje štyri hodnoty:

Úloha 2:

Každý člen či členka tímu predstaví svoje hodnoty zvyšku tímu. Spoločne vyberte 3 – 5 hodnôt, ktoré budú základom kultúry vašej firmy. Môžete vybrať tie, ktoré sa najčastejšie opakovali a najviac reflektujú, akú chcete mať vo firme kultúru. Zapište ich a pri každej uveďte krátky popis, čo pre vás znamená v praxi.

Hodnota	Čo znamená v našej firme?	Ako sa prejavuje v každodennej práci, komunikácii a rozhodovaní?	Ako sa prejavuje vo vzťahu k zákazníkom?

Úloha 3:

Vymyslite konkrétne aktivity alebo zvyky vo firme, ktoré budú vaše hodnoty posilňovať. Rituály a zvyky pomáhajú vytvárať dobrú atmosféru, posilňujú vzťahy a pripomínajú hodnoty firmy v každodennej práci. Nemusia byť vážne – môžu byť aj zábavné alebo symbolické. Navrhnite minimálne tri pravidelné rituály alebo zvyky a vysvetlite, aký majú význam. Navrhnite, ako zabezpečíte ich pravidelnosť a zapojenie celého tímu. Odpovede spíšte do tabuľky nižšie.

Pomocné otázky:

- Ako sa chcete v oddelení cítiť?
- Ako chcete začínať alebo ukončovať stretnutia?
- Ako si navzájom vyjadrujete uznanie alebo podporu?
- Ako budete zdieľať nové nápady?
- Ako si budete dávať spätnú väzbu?
- Čo vás motivuje a spája?

Príklady rituálov a zvykov:

- Ranný check-in – každý pondelok ráno si každý člen povie, čo má pred sebou a čo mu pomôže.
- Mesačné tímové „feedback raňajky“ – v neformálnom prostredí si dáte spätnú väzbu na spoluprácu a porozprávate o nových nápadoch.
- Eko výzva mesiaca – každý mesiac si tím zvolí udržateľný zvyk (napr. bez plastov, zero waste obed).
- Otvorený mikrofón – raz mesačne môže každý člen či členka navrhnúť zlepšenie fungovania oddelenia.
- Tímový playlist – vytvárate spoločný zoznam pesničiek, ktoré hráte pri práci alebo stretnutiach.
- Nástená pochvala – vizuálne miesto, kde si zapisujete úspechy, vtipné momenty či milé gestá.
- Zelený štvrtok – deň, keď sa oblečiete „eko“ alebo robíte činnosť v súlade s udržateľnosťou.

Rituál/zvyk	Účel a význam	Hodnota, ktorú podporuje	Ako zabezpečíme pravidelnosť?

4.6 Nastavenie práce v oddeleniach cvičnej firmy

- **Kedy robiť cvičenie:** Po vytvorení organizačnej štruktúry a rozdelení členov a členiek do oddelení. Každé oddelenie pracuje na tomto cvičení samostatne ako tím.
- **Cieľ cvičenia:** Nastaviť fungovanie každého oddelenia tak, aby podporovalo zodpovedné podnikanie, efektívnu komunikáciu, tímovú spoluprácu a príjemnú pracovnú kultúru.
- **Prečo je to dôležité:** Ak má každé oddelenie jasné úlohy, komunikačné pravidlá a svoje zvyky, tím funguje efektívnejšie, predchádza sa chaosu a nedorozumeniam a zároveň sa posilňuje firemná kultúra a motivácia.
- **Potrebný čas:** 45 min.
- **Strany v učebnici:** 155 – 177
- **Plnenie úlohy:** v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Hlavné úlohy nášho oddelenia: Rozdeľte sa do svojich oddelení (napr. vedenie, marketing, HR, financie, výroba, zákaznícky servis, IT, právne). Stanovte si hlavné úlohy vášho oddelenia. Spíšte, čo presne vaše oddelenie robí, a uveďte, ako to prispieva k cieľom firmy a spokojnosti zákazníkov.

Úloha	Ako prispieva k cieľom firmy?	Ako prispieva k spokojnosti zákazníkov?

Úloha 2:

Premyslite si, ako sa hodnoty vašej firmy, ktoré ste si spoločne ako firma stanovili, premietnu do vašej každodennej práce.

Hodnota	Ako ju podporujeme v našom oddelení?

Úloha 3:

Komunikačné kanály a tímová spolupráca: Dobrá komunikácia je základom úspechu každej firmy. Pomáha predchádzať nedorozumeniam, podporuje spoluprácu a zvyšuje dôveru v tíme. Popíšte, aké komunikačné nástroje bude vaša firma využívať (napr. e-mail, chat, osobné stretnutia). Určte pravidlá tímovej komunikácie – ako často sa budete stretávať, ako riešite konflikty, ako dávate spätnú väzbu. Navrhňte nástroje na zdieľanie dokumentov a tímových úloh.

Pri výbere komunikačných nástrojov sa pýtajte:

- Je nástroj dostupný pre všetkých členov a členky tímu?
- Vie ho každý používať?
- Je vhodný na typ informácií, ktoré budeme zdieľať?
- Zabezpečuje, aby sa informácia dostala ku každému, kto ju potrebuje?

Zaškrtnite tie, ktoré budete používať, a dopíšte ďalšie. Môžete kombinovať viac možností.

- ☐ Osobné stretnutia
- ☐ Videohovory (napr. Zoom, MS Teams, Google Meet)
- ☐ Chat (napr. Slack, Messenger, WhatsApp)
- ☐ E-mail
- ☐ Oznamovacia tabuľa v triede alebo firme

Naša dohoda:

Frekvencia interných stretnutí:

- ☐ Denne – krátky ranný „check-in“ (5 – 10 minút)
- ☐ Týždenne – tímový míting (30 – 45 minút)
- ☐ Mesačne – hodnotiace stretnutie (60 minút)
- ☐ Podľa potreby – pri riešení konkrétnych úloh alebo problémov

Naša dohoda:

Spôsob zdieľania informácií a spätnej väzby:

- ☐ Spoločný chat pre rýchle informácie
- ☐ E-mail na oficiálne správy a dokumenty
- ☐ Zdieľaný dokument so zápisnicou zo stretnutí
- ☐ Anonymný formulár na spätnú väzbu
- ☐ Pravidelné „feedback kolečko“ na konci mítingu

Naša dohoda:

Postup riešenia konfliktov:

- ☐ Pokúsime sa vyriešiť problém medzi sebou (osobne alebo cez chat).
- ☐ Ak sa to nepodarí, prizveme vedúceho oddelenia alebo mediátora.
- ☐ V prípade potreby sa rieši na úrovni vedenia firmy.

Naša dohoda:

Nástroje na zdieľanie dokumentov a úloh:

- ☐ Google Disk
- ☐ MS OneDrive
- ☐ Trello
- ☐ Asana
- ☐ Notion
- ☐ Fyzická zložka s tlačnými dokumentmi

Naša dohoda:

Dátum vypracovania:

Zodpovedná osoba za oddelenie:

Úloha 4:

Vaše miesto v oddelení: Každý člen a členka oddelenia si samostatne zapíše svoje hlavné úlohy a spôsob, akým prispeje k fungovaniu tímu aj k zodpovednému podnikaniu.

Otázky na zamyslenie:

1. Aké sú moje 2 – 3 hlavné úlohy v tomto oddelení?
2. V čom som silný/silná a ako to viem využiť pre dobro tímu?
3. Čo urobím, aby som prispel/-a k hodnotám našej firmy (zodpovednosť, udržateľnosť, inklúzia)?
4. Ako budem komunikovať, ak si nebudem istý/istá svojou úlohou alebo budem potrebovať pomoc?

Moja konkrétna rola:

Oddelenie:

Moje hlavné úlohy:

1.

2.

3.

Moje silné stránky a ako ich využijem:

Môj osobný príspevok k hodnotám našej firmy:

Ako budem komunikovať a pýtať si podporu:

5

Cvičná firma a jej účasť na veľtrhu

Veľtrh cvičných firiem je priestor, kde môžete predstaviť svoju firmu širokému publiku. Môžete ukázať svoje produkty a služby, predstaviť príbeh firmy a zdôrazniť hodnoty, na ktorých stojí vaše podnikanie. Veľtrh je aj ideálnym miestom na výmenu skúseností. Počas neho môžete načerpať nové nápady, inšpirovať sa úspešnými postupmi iných tímov a získať spätnú väzbu, ktorá vám pomôže posunúť vašu firmu ešte ďalej, a prispieť k pozitívnym zmenám v spoločnosti.

Keďže sa podnikanie čoraz viac zameriava na zodpovednosť, udržateľnosť a inklúziu, nové kategórie hodnotenia na veľtrhu tieto témy zohľadňujú. Pri príprave prezentácie preto ukážte, ako vaša firma:

- zapája princípy environmentálnej a spoločenskej udržateľnosti – napríklad využíva ekologické materiály, spolupracuje s etickými dodávateľmi alebo podporuje miestnu komunitu,
- prispieva k riešeniu spoločenských problémov a podporuje inklúziu – vo svojich produktoch, službách aj vo fungovaní tímu,
- stará sa o svoj tím – ponúka mu možnosti vzdelávania, teambuilding, oceňuje jeho prácu, ponúka benefity a vytvára férové a priateľské pracovné prostredie.

Zameranie sa na tieto oblasti môže zlepšiť nielen vaše podnikanie, ale aj výsledky vo veľtrhovom hodnotení – a priniesť vám uznanie v nových kategóriách.

Odporúčanie:

Cvičenia v tejto kapitole majú logickú nadväznosť, preto odporúčame postupovať v uvedenom poradí. Pre prácu s touto kapitolou cvičení si prečítajte časť v učebnici Cvičná firma 2.0: zodpovedné a inovatívne podnikanie Kapitola 5. Cvičná firma a jej účasť na veľtrhu, na stranách 178 – 199.

Vzdelávacie ciele kapitoly:

Po absolvovaní tejto kapitoly by ste mali vedieť:

- sebavedomo vystupovať na verejnosti a efektívne prezentovať vašu firmu,
- komunikovať so zákazníkmi, zákazníkmi a potenciálnymi obchodnými partnermi,
- predstaviť firemné hodnoty a strategické ciele v súlade so zásadami zodpovedného a udržateľného podnikania,
- reagovať na otázky týkajúce sa udržateľnosti, inklúzie a spoločenskej zodpovednosti vo vašej firme,
- podať, prijať a využiť spätnú väzbu na zlepšenie výkonu celej firmy aj jednotlivcov v tíme.

5.1 Úlohy na veľtrhu

Kedy robiť cvičenie: Pred veľtrhom cvičných firiem, keď máte rozdelené hlavné úlohy.

Cieľ cvičenia: Ujasniť si vlastné zodpovednosti pred, počas a po veľtrhu, aby ste presne vedeli, čo máte urobiť, a prispeli tak k úspechu celej firmy.

Prečo je to dôležité: Na veľtrhu má každý člen a členka tímu svoju úlohu – a keď každý vie, čo má robiť a kedy, tím funguje efektívne. Jasne definované osobné zodpovednosti vám pomôžu predísť chaosu, zbytočnému stresu a zvýšia šancu, že sa vaša firma na veľtrhu odprezentuje čo najlepšie.

Potrebný čas: 20 min.

Strany v učebnici: 179 – 187

Plnenie úlohy: samostatne

Úloha 1:

Premyslite si, aké úlohy budete mať pred veľtrhom (*napr. príprava materiálov, tréning prezentácie, komunikácia s partnermi*). Zapište si ich do tabuľky nižšie.

Pomocné otázky:

- Aké konkrétne úlohy viem robiť najlepšie?
- Kedy počas veľtrhu budem mať najviac práce?
- Ako moja úloha pomôže firme uspieť?
- Ktoré nástroje alebo materiály budem pri svojej práci potrebovať?
- Ako zistím, že som svoju úlohu splnil/-a dobre?

Moja úloha pred veľtrhom	Prečo je dôležitá?	Čo potrebujem na jej splnenie?

Úloha 2:

Zapište si, čo budete robiť počas veľtrhu (*napr. privítať každého návštevníka a návštevníčku a ponúknuť im leták, predstaviť produkt porote, prezentovanie, obsluha stánku, zaznamenávanie kontaktov od potenciálnych zákazníkov a zákazníčok a partnerov, fotografovanie veľtrhu pre sociálne siete*).

Moja úloha počas veľtrhu	Prečo je dôležitá?	Čo potrebujem na jej splnenie?

Úloha 3:

Zapište si, čo urobíte po veľtrhu (napr. spracovanie objednávok, odoslanie ďakovných e-mailov, zdieľanie fotiek, vyhodnotenie).

Moja úloha po veľtrhu	Prečo je dôležitá?	Čo potrebujem na jej splnenie?

Tento zoznam úloh je váš osobný plán na veľtrh.

- **Pred veľtrhom:** slúži ako kontrolný zoznam, aby ste vedeli, čo máte pripraviť a kedy.
- **Počas veľtrhu:** môžete ho použiť ako pripomienku, aby ste nezabudli na žiadnu aktivitu.
- **Po veľtrhu:** podľa zoznamu si viete skontrolovať, či ste všetko splnili.

Ako to využiť ďalej?

Prejdite si zoznam úloh so svojím tímom. Tento plán vám pomôže zistiť, či má každý vyrovnané množstvo úloh, môžete doplniť chýbajúce zodpovednosti a zabezpečiť, že všetko dôležité je pokryté a nič nechýba. Po veľtrhu sa môžete k tomuto zoznamu vrátiť a skontrolovať si, či vaše úlohy a ciele boli splnené.

5.2 Firemný príbeh

- **Kedy robiť cvičenie:** Pred veľtrhom, keď máte jasne definované produkty/služby, hodnoty a princípy zodpovedného podnikania, keď si pripravujete prezentáciu firmy.
- **Cieľ cvičenia:** Ako tím si pripravíte krátky, pútavý a zapamätateľný príbeh, ktorý predstaví vašu firmu na veľtrhu a zdôrazní jej hodnoty.
- **Prečo je to dôležité:** Ľudia si lepšie zapamätajú príbeh. Ak váš príbeh ukáže, že podnikáte zodpovedne a prinášate riešenia pre spoločnosť alebo životné prostredie, odlišíte sa od konkurencie a nadviazete silnejší vzťah s návštevníkmi a návštevníčkami a porotou.
- **Potrebný čas:** 30 min.
- **Strany v učebnici:** 187 – 192
- **Plnenie úlohy:** v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

Počas celého cvičenia pracujte ako tím cvičnej firmy a spoločne prejdite nasledujúce otázky. Určte si jedného človeka (facilitátora alebo facilitátorku), ktorý bude čítať nahlas každú otázku, dbať na to, aby sa každý člen a členka tímu mohli vyjadriť, pomáhať tímu pri dosiahnutí zhody na spoločnej odpovedi. Diskutujte pri každej otázke, až kým sa ako tím nezhodnete na jednej spoločnej odpovedi. Formulujte odpoveď tak, aby s ňou mohol každý člen a členka tímu súhlasiť. Každý člen či členka si zapíše rovnakú odpoveď do svojho pracovného listu. Nezapisujte len heslá – vysvetlite, ako veci fungujú alebo čo znamenajú. Na záver si ešte raz spoločne prečítajte všetky odpovede. Je dôležité, aby ste boli ako tím na jednej vlne – aj pri prezentovaní príbehu firmy, aj pri odpovediach na otázky.

Ako a prečo naša firma vznikla? (Čo bolo impulzom? Kto bol pri tom? Aký spoločenský alebo environmentálny problém nás motivoval začať?)

Aký problém riešime pre zákazníkov a zákazníčky? (Aká potreba alebo medzera na trhu nás priviedla k podnikaniu? Je tento problém spoločenský, environmentálny alebo ekonomický? Ako sa dotýka komunity, planéty alebo ľudí?)

Čo ponúkame a prečo je to výnimočné? (V čom sa líšime od konkurencie?)

Aké sú naše hodnoty a ako ich ukazujeme v praxi? (napríklad ekologické balenie, starostlivosť o zamestnancov, férový prístup k zákazníkovi, spolupráca s lokálnymi dodávateľmi)

Úloha 2:

Spoločne vyberte kľúčové body príbehu, ktorým sa chcete prezentovať na veľtrhu cvičných firiem.

Úvod (kto sme a čo robíme):

Problém (čo chceme vo svete zlepšiť):

Riešenie (naš produkt/služba a jeho/jej dosah):

Hodnota pre zákazníka a spoločnosť:

Vízia (ako budeme prispievať k lepšej budúcnosti):

Úloha 3:

Rozdeľte si úlohy v tíme (*Kto čo hovorí, kto má vizuálne pomôcky, kto odpovedá na otázky*).

- Ak bude príbeh rozprávať **viac ľudí**: rozdeľte si časti príbehu (úvod, problém, riešenie, hodnoty, vízia) a nacvičte plynulé prechody medzi hovorcami.
- Ak bude príbeh rozprávať **jeden človek**: určený rečník si nacvičí celú verziu, ale **každý člen a členka tímu sa musí naučiť celý príbeh** – aby ho vedel/-a povedať, ak ho/ju niekto na veľtrhu osloví alebo ak bude musieť rečníka či rečníčku zastúpiť.

Úloha 4:

Spoločne spíšte finálny text firemného príbehu.

Príklad: Sme EcoSip, cvičná firma zameraná na výrobu dizajnových, opakovane použiteľných pohárov. Naša firma vznikla, pretože sme chceli riešiť problém plastového odpadu z jednorazových pohárov, ktorý znečisťuje naše mestá a prírodu. Vyrábame recyklovateľné a odolné poháre z certifikovaných ekologických materiálov, ktoré si zákazníci môžu prispôbiť vlastným dizajnom. Spolupracujeme s lokálnymi výrobcami a chránenými dielňami, aby sme podporili udržateľnosť aj inklúziu. Našou víziou je, aby na školských a mestských podujatiach v našom regióne úplne prestali používať jednorazové poháre. Spolu s našimi zákazníkmi meníme svet – jeden pohár po druhom.

Ako to využiť ďalej?

Príbeh si nacvičte s celým tímom. Skontrolujte, či všetci používajú rovnaké kľúčové body, fakty a príklady. Hotový firemný príbeh použijete:

- pri oficiálnom predstavení firmy porote,
- v rozhovoroch s novinármi a návštevníkmi stánku,
- v propagačných materiáloch, kde chcete zdôrazniť svoj zodpovedný prístup.

5.3 Elevator pitch

- **Kedy robiť cvičenie:** Pred veľtrhom, keď máte už jasne stanovené úlohy vo firme a viete, aké sú hlavné produkty/služby a hodnoty vašej cvičnej firmy.
- **Cieľ cvičenia:** Pripraviť si krátke, sebavedomé a zapamätateľné predstavenie seba a svojej úlohy vo firme, ktoré použijete na veľtrhu pri stretnutí s návštevníkmi a návštevníčkami, porotou alebo novinármi.
- **Prečo je to dôležité:** Prvé dojmy sú rozhodujúce. Dobre pripravená minútová prezentácia („elevator pitch“) vám pomôže zaujať a presvedčiť poslucháčov a poslucháčky, aby sa o vašu cvičnú firmu zaujímali viac. Ak dokážete stručne a jasne predstaviť seba aj firmu, budete pôsobiť profesionálne a zapamätateľne.
- **Potrebný čas:** 30 min.
- **Strany v učebnici:** 189 – 192
- **Plnenie úlohy:** samostatne

Úloha 1:

Rozmyslite si, čo chcete povedať. Odpovedzte na tieto otázky – myslite aj na to, aby vaša odpoveď odzrkadľovala hodnoty zodpovedného podnikania, udržateľnosť alebo spoločenský prínos firmy.

KTO SOM (*moje meno a funkcia vo firme*):

ČO ROBÍ NAŠA FIRMA (*produkt/služba, oblasť podnikania*):

ČÍM JE NAŠA FIRMA VÝNIMOČNÁ (*hodnoty, spoločenský alebo environmentálny dosah*):

Úloha 2:

Napíšte si návrh pre svoj elevator pitch. Spojte svoje odpovede do 3 – 5 viet. Môžete použiť krátky príbeh alebo zaujímavosť o vašej firme (napr. prečo vznikla, komu pomáhate, aký problém riešite).

Úloha 3:

Precvičte si prezentáciu nahlas. Postavte sa pred zrkadlo alebo sa nahrajte na mobil. Skontrolujte, či hovoríte prirodzene a neznieťe naučene „ako z papiera“.

Tipy na sebavedomé vystupovanie:

- Zapamätajte si kostru textu, nie slovo za slovom.
- Hovorte zrozumiteľne a primerane hlasno.
- Pozerať sa na človeka, s ktorým hovoríte.
- Stojte rovno, majte ramená vzad, udržiajte očný kontakt.

Úloha 4:

Vyberte si jedného spolužiaka alebo spolužiačku a predneste mu/jej svoj elevator pitch. Požiadajte ho/ju, aby vám dal/-a spätnú väzbu podľa metódy „Tri plusy a jeden návrh“ (Cvičenie 5.4). Zapište si spätnú väzbu.

Aké sú silné stránky mojej prezentácie?

Čo by bolo vhodné ešte vylepšiť?

Ako to využiť ďalej?

Tento pitch použijete počas veľtrhu:

- pri prvom kontakte s návštevníkom stánku,
- pri predstavení porote alebo novinárom,
- ako úvod do rozhovoru s potenciálnym obchodným partnerom.

Krátka verzia (30 sekúnd) je vhodná pre bežných návštevníkov, plná minútová verzia pre porotu a partnerov.

5.4 Tri plusy a jeden návrh

Kedy robiť cvičenie: Po cvičení *Elevator pitch* (Cvičenie 5.3). Keď si navzájom predstavujete svoj minútový elevator pitch a hneď potom si poskytnete spätnú väzbu podľa metódy z tohto cvičenia.

Cieľ cvičenia: Naučiť sa poskytovať aj prijímať konkrétnu, konštruktívnu a vyváženú spätnú väzbu, ktorá podporuje zlepšovanie výkonu.

Prečo je to dôležité: Spätná väzba je cenný nástroj na zlepšovanie. Keď je vyvážená (pozitíva aj návrhy na zlepšenie), pomáha vám udržať motiváciu a zároveň zlepšuje váš výkon. Táto metóda zabezpečí, že spätná väzba nebude len kritická, ale aj povzbudivá a konkrétna.

Potrebný čas: 10 min.

Strany v učebnici: 196 – 199

Plnenie úlohy: samostatne

Úloha 1:

Sledujte prezentáciu spolužiaka alebo spolužiačky pozorne a zapisujte si svoje postrehy. Zamerajte sa na obsah aj spôsob prezentovania – ako hovorí, čo hovorí, ako pôsobí.

Tipy pre dobrú spätnú väzbu:

- Zamerajte sa na správanie a obsah, nie na osobu.
- Budte úprimní, ale rešpektujte druhého.
- Začnite pozitívami, až potom pridajte návrh na zlepšenie.
- Váš návrh na zlepšenie by mal byť realizovateľný.
- Budte konkrétni – namiesto „bolo to dobré“ napíšte napríklad „prezentácia bola prehľadná, pretože ste použili jednoduché grafy“.

Pomocné otázky pri pozorovaní:

- Ktorá časť prezentácie bola najzaujímavejšia? Prečo? Ktoré slová alebo momenty si zapamätám aj po skončení prezentácie?
- Ako pôsobila prezentácia – znela sebavedomo, bola zrozumiteľná?
- Ako by sa dala prezentácia ešte viac zatriktívniť alebo zlepšiť?

Úloha 2:

Identifikujte a zapíšte tri konkrétne pozitíva. Zamerajte sa na veci, ktoré sa vám na prezentácii naozaj páčili (obsah, spôsob vystupovania, vizuál, reakcie na otázky, práca s publikom).

Plus 1:

Plus 2:

Plus 3:

Úloha 3:

Formulujte jeden návrh na zlepšenie. Vyberte niečo, čo by sa dalo urobiť ešte lepšie – musí to byť konkrétne a realizovateľné.

Úloha 4:

Poskytnutú spätnú väzbu odovzdajte spolužiakovi či spolužiačke.

5.5 Riešenie zákazníckej otázky

Kedy robiť cvičenie: Kedykoľvek pred veľtrhom. Toto cvičenie slúži ako tréning reakcií na bežné aj náročné otázky.

Cieľ cvičenia: Naučiť sa rýchlo, stručne a profesionálne reagovať na otázky návštevníkov a návštevníčok veľtrhu, poroty alebo novinárov.

Prečo je to dôležité: Na veľtrhu sa vás budú ľudia pýtať rôzne otázky – niektoré jednoduché, iné náročné. Dobrá odpoveď môže presvedčiť zákazníka či zákazníčku alebo partnera, že vaša firma stojí za to.

Potrebný čas: 30 min.

Strany v učebnici: 183 – 193

Plnenie úlohy: samostatne

Úloha 1:

Prečítajte si každú modelovú otázku a zapíšte odpoveď. Pri odpovedi buďte struční (max. 30 – 40 sekúnd) a zahrňte hodnoty firmy (zodpovednosť, udržateľnosť, inklúziu, etiku). Použite konkrétny príklad alebo krátky príbeh.

Tipy pre dobrú odpoveď:

- *Buďte úprimní, ale vždy zdôraznite pozitíva.*
- *Nehovorte príliš dlho – nechajte priestor na ďalšie otázky.*
- *Odpoveď formulujte tak, aby motivovala k ďalšej diskusii.*
- *Usmievajte sa a udržiujte očný kontakt.*

Prečo by som si mal/-a vybrať práve váš produkt/službu?

Čím sa odlišujete od konkurencie?

Ako vaša firma prispieva k životnému prostrediu?

Ako zabezpečujete férový prístup k zákazníkom a zákazníčkam?

Ako zabezpečujete férový prístup k zamestnancom a zamestnankyniam?

Aké sú vaše plány do budúcnosti?

Ako to využiť ďalej?

Odpovede si pred veľtrhom spoločne prejdite a doladíte, aby každý člen a členka tímu odpovedal/-a podobne a konzistentne. Odpovede si môžete uschovať ako tímový dokument „Najčastejšie otázky a odpovede“.

5.6 Zhodnotenie veľtrhu cvičných firiem

Kedy robiť cvičenie: Po veľtrhu cvičných firiem, kým sú dojmy čerstvé.

Cieľ cvičenia: Na základe skúseností a spätnej väzby z veľtrhu identifikovať, v čom bola vaša firma silná, kde mala slabiny a ako tieto poznatky využiť na zlepšenie do budúcnosti v každom oddelení cvičnej firmy.

Prečo je to dôležité: Po veľtrhu máte konkrétne poznatky a reakcie od návštevníkov a návštevníčok, poroty a iných firiem. Analýza týchto informácií vám pomôže zachovať to, čo fungovalo, a zlepšiť slabé miesta. Tento krok je základom pre lepšiu prípravu na ďalšie podujatia.

Potrebný čas: 30 min.

Strany v učebnici: 193 – 199

Plnenie úlohy: v tíme cvičnej firmy

Úloha 1:

V tomto cvičení budete pracovať v rámci svojich oddelení v cvičnej firme. Rozdeľte sa do skupín tak, ako ste rozdelení do oddelení, napríklad marketingové oddelenie, obchodné oddelenie atď. V rámci svojho oddelenia si najprv spolu prečítajte tieto informácie o SWOT analýze.

Čo je SWOT analýza?

SWOT analýza je jednoduchý nástroj, ktorý pomáha zhodnotiť silné a slabé stránky firmy a tiež zistiť, aké príležitosti a hrozby má pred sebou. Slúži na to, aby ste vedeli:

- čo vám ide dobre a na čo sa môžete spoľahnúť,
- kde sa potrebujete zlepšiť,
- aké nové šance viete využiť,
- aké riziká vás môžu ohroziť a ako sa na ne pripraviť.

SWOT je skratka zo štyroch anglických slov:

- **S – Strengths (Silné stránky):** veci, ktoré robíte dobre, vaša výhoda oproti iným (napríklad kvalitný produkt, originálny nápad, skúsený tím).
- **W – Weaknesses (Slabé stránky):** oblasti, kde máte rezervy alebo problémy (napríklad chýbajúce skúsenosti, nedostatok času, slabšia prezentácia).
- **O – Opportunities (Príležitosti):** šance, ktoré môžete využiť na rast a zlepšenie (napríklad nové kontakty na veľtrhu, spolupráca s inou firmou, zapojenie sa do súťaže).
- **T – Threats (Hrozby):** veci, ktoré vás môžu ohroziť alebo spomaliť (napríklad silná konkurencia, technické problémy, zmeny pravidiel).

Úloha 2:

V rámci svojho oddelenia si vytvorte SWOT analýzu. Diskutujte medzi sebou a odpovedajte na priložené otázky. Všetky spomenuté odpovede si zapíšte do tabuľky analýzy, aby ste zaznamenali perspektívy každého člena a členky oddelenia. Môžete použiť tieto pomocné otázky.

Silné stránky (S):

- Čo sme na veľtrhu urobili lepšie ako iné firmy?
- Ktoré časti prezentácie alebo stánku mali najlepšie reakcie?
- Dostali sme pozitívnu spätnú väzbu od poroty alebo zákazníkov? Ak áno, na čo?
- Ktoré naše hodnoty sa podarilo dobre ukázať v praxi?

Slabé stránky (W):

- Kde sme mali problémy alebo nedostatky počas veľtrhu?
- V čom nás zákazníci alebo porota kritizovali?
- Boli momenty, keď sme nevedeli odpovedať na otázky?
- Čo nám chýbalo oproti iným firmám?

Príležitosti (O):

- Aké nové kontakty alebo spolupráce sme získali?
- Máme možnosť pokračovať v komunikácii s niektorým partnerom?
- Vznikol nápad na nový produkt alebo vylepšenie služieb?
- Objavili sme trendy alebo postupy, ktoré môžeme použiť nabudúce?

Hrozby (T):

- Kto bol našou najväčšou konkurenciou a prečo?
- Čo mohlo ohroziť náš úspech (nedostatok času, technické problémy)?
- Boli situácie, ktoré nás zaskočili alebo spôsobili stres?
- Je niečo, čo by sa pri ďalšom veľtrhu mohlo zopakovať ako riziko?

S	W
O	T

Úloha 3:

Spoločne v rámci svojho oddelenia zhrňte kľúčové body z analýzy.

Kľúčové silné stránky, ktoré chceme zachovať:

Slabé stránky, ktoré musíme zlepšiť:

Ako to využiť ďalej?

Môžete zorganizovať celofiremné stretnutie, kde jednotlivé oddelenia predstavia výsledky svojej SWOT analýzy ostatným členom a členkám a vedeniu cvičnej firmy. Silné stránky môžete zahrnúť do ďalších prezentácií. Slabé stránky premeňte na tréningové úlohy alebo prípravu materiálov. Príležitosti rozpracujte do konkrétnych akčných krokov. Hrozby si zapíšte do kontrolného zoznamu rizík a pripravte plán B.

Pracovný zošit

CVIČNÁ FIRMA 2.0

ZODPOVEDNÉ
A INOVATÍVNE
PODNIKANIE

Hekima

SIOV štátny inštitút
odborného
vzdelávania

SlovakAid
GOOD IDEA SLOVAKIA

 SLOVENSKÁ AGENTÚRA
PRE MEDZINÁRODNÚ
ROZVOJOVÚ SPOLUPRÁCU

 MINISTERSTVO
ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY